

NÁDASDLADÁNY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA
TELEPÜLÉSTERV, HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZAT ÉS
SZABÁLYOZÁSI TERV MÓDOSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

Készítette:

Bruckner Attila

*okl. táj- és kertépítésmérnök
tájvédelmi- és élővilág-védelmi szakértő
tervezői jogosultság: TK-19-0244,
szakértői szám: SZTV-043/2009 és SZTjV-043/2009*

valamint

Juglans Nigra Mérnöki Iroda Kft.

Enyedi-Egyed Szilvia

Okl. építőmérnök, térinformatikai szakmérnök

Szakértői szám: SZÉM-03/07-0671

Szakértői szám: SZKV/07-0671

Diószegi András

Okl. építőmérnök

Környezetirányítási szakértő

Környezetvédelmi szakértő: SZKV-13515/2015

Munkaszám: EKV-23/2023.

2023. április

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	3
1. ÁLTALÁNOS ADATOK	3
1.1. A KÖRNYEZETÉRTÉKELÉST KÉRŐ ADATAI	3
1.2. A KÖRNYEZETÉRTÉKELÉS ELKÉSZÍTÉSÉBEN KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK ADATAI	3
2. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSI FOLYAMATÁNAK ISMERTETÉSE	3
2.1. ELŐZMÉNYEK	3
2.2. A TERVEZÉSI FOLYAMAT MÁS RÉSZEIHEZ VALÓ KAPCSOLÓDÁSA	4
2.3. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TETT JAVASLATOK HATÁSA A TERV ALAKULÁSÁRA	4
2.4. A KÖRNYEZET VÉDELMEÉRT FELELŐS SZERVEK ÉS A NYILVÁNOSSÁG BEVONÁSA, AZ ÁLTALUK ADOTT VÉLEMÉNYEKNEK, SZEMPONTOKNAK A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TÖRTÉNŐ FIGYELEMBEVÉTELE, AZ INDOKOK ÖSSZEFOGLALÁSA.....	4
2.5. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSÉHEZ FELHASZNÁLT ADATOK FORRÁSA, AZ ALKALMAZOTT MÓDSZER KORLÁTAI	5
3. A TERV KIDOLGOZÁSÁKOR VIZSGÁLT VÁLTOZATOK RÖVID ISMERTETÉSE	5
3.1. A RENDEZÉSI TERV-MÓDOSÍTÁS CÉLJAINAK ÖSSZEFOGLALÁSA	5
3.2.1. Országos programokkal való kapcsolatok.....	8
3.2.2. Regionális programokkal való kapcsolatok.....	11
4. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖRNYEZETI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA	12
4.1. A TERVEZÉSI TERÜLET LEHATÁROLÁSA	12
4.2. A JELENLEGI KÖRNYEZETI ÁLLAPOT ISMERTETÉSE.....	12
4.2.1. Levegőminőség	12
4.2.2. Talaj és földtani közeg állapota.....	16
4.2.3. Vizek állapota	20
4.2.4. Hulladékgazdálkodás helyzete.....	25
4.2.5. Zajterelés helyzete	25
4.2.6. Élővilág állapota	26
4.2.7. Épített környezet	29
4.2.7. Tájvédelmi állapot.....	34
4.3. A TERVEZÉSI TERÜLETEN FENNÁLLÓ KÖRNYEZETI KONFLIKTUSOK, PROBLÉMÁK LEÍRÁSA ÉS MINDEZEK VÁRHATÓ ALAKULÁSA, HA A TERV NEM VALÓSULNA MEG	39
4.4. A TERV MEGVALÓSULÁSÁVAL KÖZVETLENÜL VAGY KÖZVETVE KÖRNYEZETI HATÁST KIVÁLTÓ TÉNYEZŐK	39
4.4.1. Természeti erőforrások közvetlen igénybevétele, vagy környezetterhelés	40
4.4.2. A módosítás következtében fellépő társadalmi, gazdasági folyamatok, amelyek közvetett módon környezeti következménnyel járhatnak	42
4.5. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA ESETÉN VÁRHATÓ, A KÖRNYEZETET ÉRŐ HATÁSOK, KÖRNYEZETI KÖVETKEZMÉNYEK ELŐREJELZÉSE	42
5. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRHATÓAN FELLÉPŐ KÖRNYEZETRE KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE, CSÖKKENTÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSÉRE, MONITORINGOZÁSÁRA VONATKOZÓ JAVASLATOK	42
5.1. A VÁRHATÓ HATÁSOK CSÖKKENTÉSE ÉRDEKÉBEN JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK	43
5.2. MONITORING JAVASLATOK	45
6. KÖZÉRTHETŐ ÖSSZEFOGLALÓ	45

BEVEZETÉS

Nádasdladány Község Önkormányzata (8145 Nádasdladány Petőfi Sándor utca 1.) a településszerkezeti terv módosítását is érintő helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosítását határozta el. A terv módosításának generál tervezését a Fehér Vártervező Kft. (8000 Székesfehérvár, Rába u. 22.) végzi. A környezetértékelés elvégzésével a Fehér Vártervező Kft. adott megbízást. A tervek módosításához kapcsolódó környezetértékelést a tervező az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet 4. számú mellékletében megadott tematika, illetve a 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 2. számú mellékletének előírásai alapján készítette el.

1. ÁLTALÁNOS ADATOK

1.1. A KÖRNYEZETÉRTÉKELÉST KÉRŐ ADATAI

A környezetértékelést kérő szervezet adatai:

Név: Nádasdladány Község Önkormányzata
Székhely: 8145 Nádasdladány Petőfi Sándor utca 1.
Képviseli: Varga Tünde polgármester
Település KSH azonosítója: 13903

1.2. A KÖRNYEZETÉRTÉKELÉS ELKÉSZÍTÉSÉBEN KÖZREMŰKÖDŐ SZAKÉRTŐK ADATAI

Vezető tervező:

Neve: Bruckner Attila
Címe: 8300 Tapolca, Bacsó Béla u. 2.
Tervezői engedély száma: TK 19-0244
Szakértői engedély száma: SZTjV-043/2009; SZTV-043/2009.

Közreműködő szakértők:

Neve: Diószeginé Enyedi Egyed Szilvia
Címe: 8000 Székesfehérvár, Taliga dűlő 4.
Szakértői engedély száma: SZKV/07-0671

Neve: Diószegi András
Címe: 8000 Székesfehérvár, Taliga dűlő 4.
Szakértői engedély száma: SZKV-01-13515/2015

2. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSI FOLYAMATÁNAK ISMERTETÉSE

2.1. ELŐZMÉNYEK

Nádasdladány Község Önkormányzata 2004-ben a 15/2004 (VI.17.) önkormányzati rendelettel hirdette ki a Helyi Építési Szabályzatot. A településtervek tartalmáról, elkészítésének és elfogadásának rendjéről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet szabályozza a településtervek készítésének és jóváhagyásának folyamatát.

A módosítások célja a települések területfelhasználásának és infrastruktúrahálózatának kialakítása, az építés helyi rendjének szabályozása, a környezet természeti, táji és épített értékeinek fejlesztése és védelme. A károsító hatások elkerülése és a terhelés minimalizálása

érdekében szükséges a környezetvédelmi vizsgálatok eredményeinek beépítése a tervbe, illetve az előírások betartása a településüzemeltetés során.

A benyújtandó terv az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet hatálya alá tartozik. Ennek megfelelően a dokumentációt a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet 4. számú mellékletében megadott tematika alapján és a rendelet 2. számú melléklete szerinti értékelési és minősítési szempontok szerint állítottuk össze, figyelembe véve a 419/2021. (VII. 15.) Korm. rendelet 2. számú mellékletének környezetértékelésre vonatkozó előírásait is.

2.2. A TERVEZÉSI FOLYAMAT MÁS RÉSEIHEZ VALÓ KAPCSOLÓDÁSA

A tervezett módosítások során a környezetértékelésben tett megállapítások alapját képezik a kitűzött célok megvalósításának, úgy, hogy a környezet igénybevétele, terhelése minimális legyen, illetve a környezetszennyezés kizárható legyen.

2.3. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TETT JAVASLATOK HATÁSA A TERV ALAKULÁSÁRA

A környezeti értékelés során olyan információ vagy körülmény nem merült fel, amely a jogszabályi előírásokon túlmenően, illetve szakhatósági információkon túl jelentősen befolyásolta volna a településszerkezeti terv módosítását is érintő helyi építési szabályzat és szabályozási terv módosításának alakítását. Azaz a környezeti értékelés elkészítése a tervekészítést nem befolyásolta jelentős mértékben.

2.4. A KÖRNYEZET VÉDELMEÉRT FELELŐS SZERVEK ÉS A NYILVÁNOSSÁG BEVONÁSA, AZ ÁLTALUK ADOTT VÉLEMÉNYEKNEK, SZEMPONTOKNAK A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSE SORÁN TÖRTÉNŐ FIGYELEMBEVÉTELE, AZ INDOKOK ÖSSZEFOGLALÁSA

A környezetértékelés elkészítéséhez a kiindulási adatokat a terv generáltervezője biztosította. Meghatározásra kerültek a várható területhasználatok.

A környezet védelméért felelős szervek:

- Fejér Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály 8000 Székesfehérvár, Hosszúsétatér 1.
- Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága 1525 Budapest, Pf. 86.
- Fejér Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztálya 8000 Székesfehérvár, Mátyás király körút 13.
- Fejér Vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság vízügyi és vízvédelmi hatósági jogkörben 8050 Székesfehérvár, Pf. 947.
- Fejér Vármegyei Kormányhivatal Állami Főépítész 8000 Székesfehérvár, Várkörút 22–24.
- Fejér Vármegyei Kormányhivatal Székesfehérvári Járási Hivatal Agrárügyi Főosztály Növény- és Talajvédelmi Osztály 2481 Velence, Ország út 23.
- Fejér Vármegyei Kormányhivatal Székesfehérvári Járási Hivatal Agrárügyi Főosztály Földhivatali Osztály 8000 Székesfehérvár, Kégl Gy. u. 1.
- Budapest Főváros Kormányhivatal Építésügyi és Örökségvédelmi, Hatósági, Oktatási és Törvényességi Felügyeleti Főosztály Örökségvédelmi Osztály 1014 Budapest, Logodi u. 38–40.
- Fejér Vármegyei Kormányhivatal Székesfehérvári Járási Hivatal Hatósági Főosztály Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály 8000 Székesfehérvár, Mátyás király körút 13.

- Pest Vármegyei Kormányhivatal Érdi Járási Hivatala Földművelésügyi és Erdőgazdálkodási Főosztály Erdőfelügyeleti Osztály 2101 Gödöllő, Pf. 431.

2.5. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KÉSZÍTÉSÉHEZ FELHASZNÁLT ADATOK FORRÁSA, AZ ALKALMAZOTT MÓDSZER KORLÁTAI

A környezeti értékelés elkészítéséhez szakirodalmi adatokra, az Önkormányzat adatszolgáltatására, légifelvételek, térképművek adataira, valamint az előzetes véleményezi szakaszban résztvevő szakhatóságok adatszolgáltatásaira támaszkodtunk. Felhasználtuk továbbá a különböző közműszolgáltatók adatait is, illetve a jogszabályi előírásokat. Áttekintettük továbbá az országos és regionális környezetvédelmi, területrendezési és hulladékgazdálkodási tervek, programokat is.

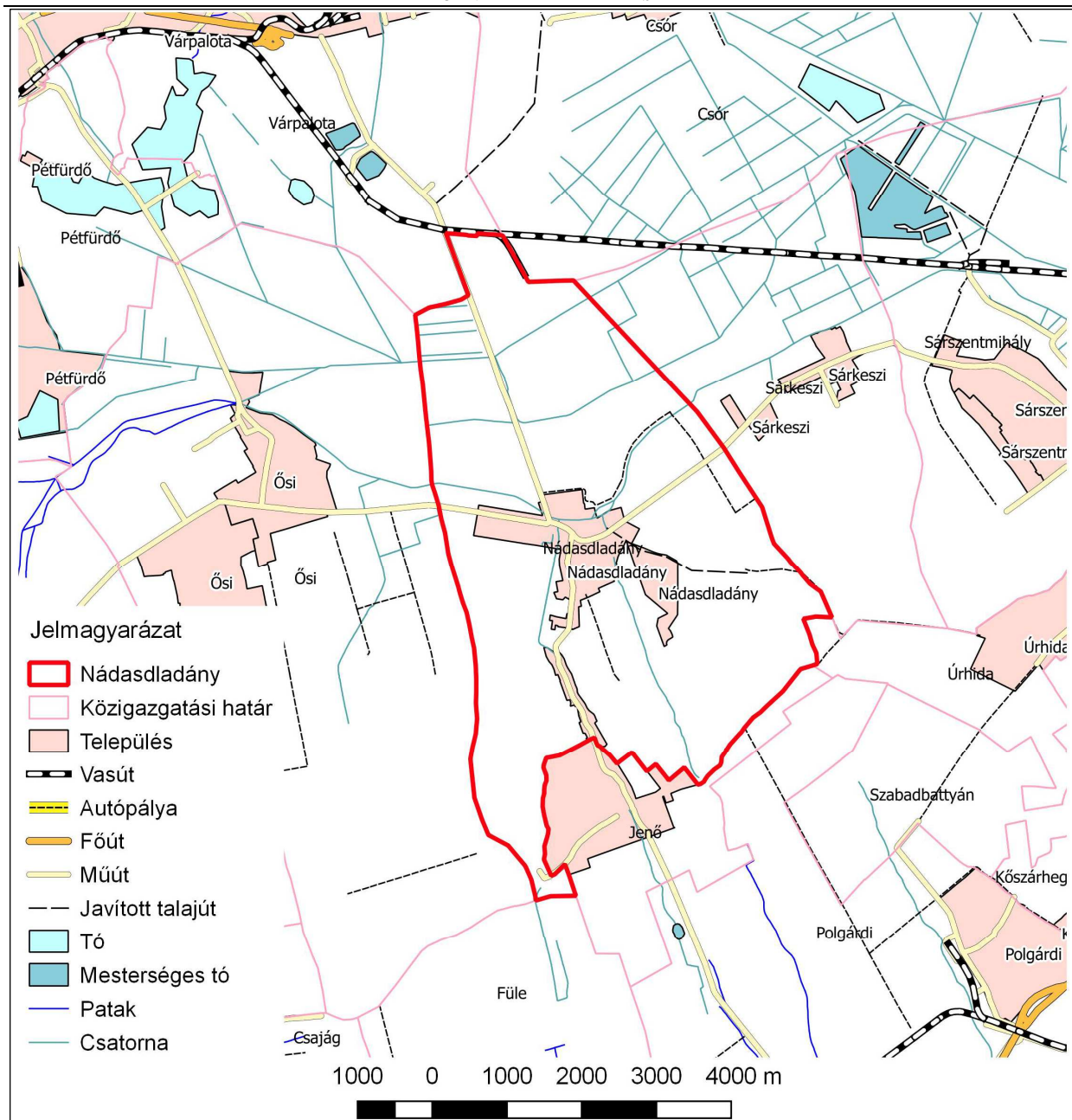
Ezen kiindulási adatok alapján a környezetértékelés kellő biztonsággal végrehajtható. Tekintettel arra, hogy a tervmódosítás csak az előzményekben felsorolt ingatlanokat érinti, így a környezetértékelést is csak a tervezési terület és közvetlen környezetére végezzük el.

3. A TERV KIDOLGOZÁSÁKOR VIZSGÁLT VÁLTOZATOK RÖVID ISMERTETÉSE

3.1. A RENDEZÉSI TERV-MÓDOSÍTÁS CÉLJAINAK ÖSSZEFOGLALÁSA

Nádasdladány közigazgatási területét az alábbi ábra szemlélteti (*1. SZ. ÁBRA*).

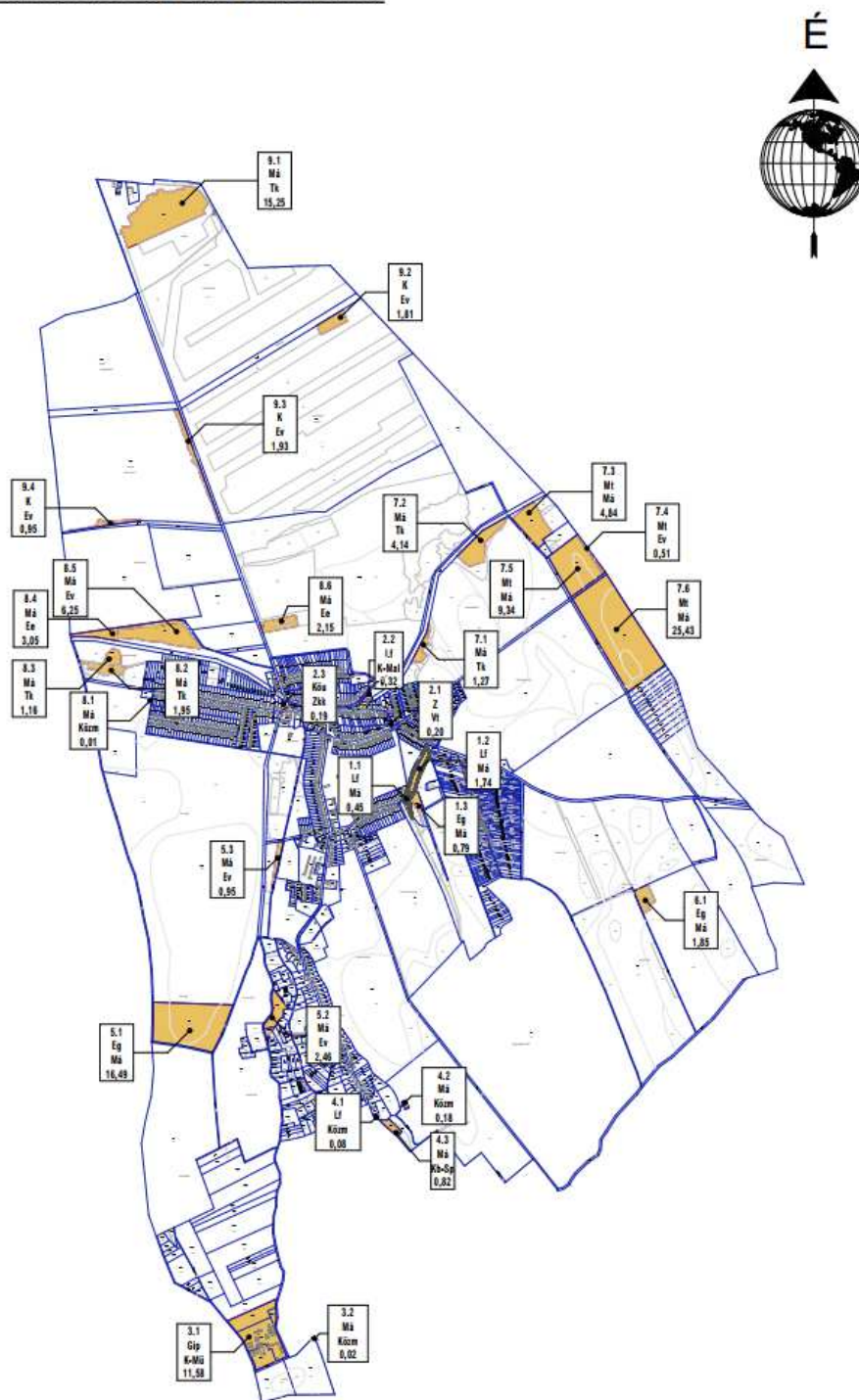
NÁDASDLADÁNY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA – TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV MÓDOSÍTÁSA
KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

1. számú ábra: Nadasdladány elhelyezkedése

Nadasdladány közigazgatási területén a módosítással érintett ingatlanokat az alábbi ábra szemlélteti (2. SZ. ÁBRA):

Változások ábrázolása

2. számú ábra: Nadasdladány közigazgatási területén a módosítással érintett ingatlanok ábrázolása

A tervezett módosítások a következők:

1. **helyszín:** Az Arany János utca végén lévő fejlesztési terület visszavonása: az Arany János utca délkeleti részén a hatályos szabályozási terven falusias lakóterület van. A telekmegosztás a szabályozási terv szerint még nem indult meg. A fejlesztési terület az önkormányzat számára szükségtelemmé vált, a terület a tényleges használat szerinti általános mezőgazdasági övezetbe kerül.
2. **helyszín:** A településközpontot érintő változások:
 - a Petőfi Sándor, Virág utca és Fő út kereszteződésében található önkormányzati zöldterület övezete településközponti vegyes építési övezetbe történő átsorolása.
 - volt vízimalom területének különleges területbe sorolása
 - a Szabadság téri közterület zöldterületbe sorolása
3. **helyszín:** Mariska-pusztai különleges mezőgazdasági üzemi építési övezetbe történő átsorolása: a Mariska-pusztai ipari gazdasági építési övezetet a tényleges használatnak megfelelően különleges mezőgazdasági üzemi építési övezetbe soroljuk. Továbbá a Fejérvíz szennyvíz-átelvezőjének területe általános mezőgazdasági terület övezete helyett különleges beépítésre szánt közműterület építési övezetbe kerül.
4. **helyszín:** Kastély út menti vízmű területek átsorolása tényleges használat szerint: a vízmű telkeinek átsorolása történik általános mezőgazdasági terület övezetből különleges közműterület építési övezetbe.
5. **helyszín:** Erdő- és mezőgazdasági terület övezeti változások a település nyugati részén: a 091/3 hrsz-ú gazdasági erdőterület általános mezőgazdasági övezetbe, míg a 066 és 074 hrsz-ú általános mezőgazdasági terület védelmi erdőterület övezetbe kerül.
6. **helyszín:** Általános mezőgazdasági terület övezetkijelölés a Júlia major területén: a dűlőút mellett lévő gazdasági erdőterület övezete a tényleges használat miatt általános mezőgazdasági övezetbe kerül.
7. **helyszín:** Mezőgazdasági területek változása a település keleti részén: a Sárkeszi felé vezető összekötő út mentén található Mt jelű tanyás mezőgazdasági területek övezete a tényleges használat alapján általános mezőgazdasági terület övezetébe kerülnek. A Sárvíz-malomcsatorna déli oldalán vizenyős, a mezőgazdasági műveléssel felhagyott területek természetközeli terület övezetbe kerülnek.
8. **helyszín:** Mezőgazdasági és erdőterület változások a belterületi határ mentén: az Ősi felé vezető összekötő út és a Sárvíz-malomcsatorna mentén általános mezőgazdasági övezetek védelmi erdőterület övezetbe és természetközeli terület övezetbe, valamint beépítésre szánt különleges közműterület övezetbe kerülnek a tényleges használat szerint.
9. **helyszín:** Az egykori tőzegttelep területén történő övezeti változások: a vasútállomás felé vezető út mentén a tőzegttelepen általános mezőgazdasági terület övezete helyett természetközeli terület övezetének kijelölése történik. A különleges terület övezete helyett pedig védelmi erdőterület övezet kijelölése történik, az országos erdőállományi adattár adatszolgáltatása alapján.

3.2.1. ORSZÁGOS PROGRAMOKKAL VALÓ KAPCSOLATOK

A tervmódosításnak az alábbi országos tervekkel és programokkal kell összhangban lennie:

- 2018. évi CXXXIX. törvény Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről
- 1/2014. (I. 3.) OGY határozat a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról

- 27/2015. (VI. 17.) OGY határozat a 2015–2020 közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Programról (NKP IV.),
- Víz keretirányelv
- Nemzeti Tájstratégia
- Natura 2000 területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet
- Európai Táj Egyezmény.

Országos Területrendezési Terv

A törvény célja, hogy az ország egészére, valamint egyes kiemelt térségekre meghatározza a térségi területfelhasználás feltételeit, a műszaki infrastruktúra-hálózatok összehangolt térbeli rendjét, a terület- és gazdaságfejlesztés hatékony területi, területhasználati orientálása érdekében, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek, honvédelmi érdekek és a hagyományos tájhasználat megőrzésére, illetve erőforrások védelmére. A hatékony és korszerű területrendezés ennek érdekében folyamatos, rendszeresen megújuló, összehangolt rendszert alkot az ország területi képét megalkotó fejlesztési stratégiákkal.

Nemzeti Területfejlesztési Konceptióról

A Nemzeti Területfejlesztési Konceptió a fenntartható fejlődés, a jövő nemzedékek lehetőségeinek védelme és a nemzeti erőforrásokkal való hosszú távú felelős gazdálkodás követelményeinek érvényesítése érdekében készült, figyelembe véve:

- a hazai és globális kihívásokra, valamint a fenntartható fejlődésre vonatkozó nemzetközi és közös európai célkitűzéseket,
- hazánk jövőképét, miszerint Magyarország 2030-ra Kelet-Közép-Európa gazdasági és szellemi központjává válik, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal,
- hogy a fejlesztés és a fenntarthatóság biztosítása valamennyi nemzeti erőforrás (az emberi, a társadalmi, a természeti és a gazdasági erőforrások) kiegyensúlyozott, egymással összhangban lévő megőrzését, fejlesztését igényli, ezért a fenntartható fejlődés követelményeinek érvényesítése valamennyi szakpolitikai terület számára feladatokat ad,
- a széles körű társadalmi egyeztetés tapasztalatait.

Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-IV.)

A 27/2015. (VI. 17.) OGY határozattal elfogadott 2015-2020. közötti időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-IV.) több alapelvet határoz meg, amelyeket a környezeti tervezés, környezethasználat során érvényesíteni kell minden szinten, így a településrendezési terv készítése során is. A Program hosszú távú célkitűzése, hogy hozzájáruljon a fenntartható fejlődés környezeti feltételeinek biztosításához. A Program átfogó céljai:

- Az életminőség és az emberi egészség környezeti feltételeinek javítása
 - Levegőminőség javítása,
 - A zajterhelés csökkentése,
 - Vízminőség és egészség,
 - Szennyvízelvezetés és –tisztítás, szennyvíziszap kezelés, hasznosítás,
 - Környezet és egészség,
 - Zöldfelületek védelme
- Természeti értékek és erőforrások védelme, fenntartható használata,
 - A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem,
 - Talajok védelme és fenntartható használata,

- Vizeink védelme és fenntartható használata,
- Környezeti kármegelőzés és kárelhárítás,
- Az erőforrás-takarékosság és -hatékonyság javítása, a gazdaság zöldítése,
 - Erőforrás-takarékosság és a -hatékonyság javítása,
 - A fogyasztás környezeti hatásainak csökkentése,
 - Energiatakarékosság és -hatékonyság javítása,
 - Hulladékgazdálkodás,
 - Az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, felkészülés az éghajlatváltozás hatásaira,
 - Az agrárgazdaság környezeti aspektusai
- A környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése;
- Területfejlesztés, területrendezés és környezetvédelem;
- Településfejlesztés, -rendezés és környezetvédelem.

Víz Keretirányelv

Víz Keretirányelv előírásai szerint az EU tagállamokban 2015-ig jó állapotba kell hozni a felszíni és felszín alatti vizeket, és fenntarthatóvá kell tenni ezt a jó állapotot. A jó állapot elérése érdekében a VKI 13. cikke előírja, hogy a tagállamoknak a területükön fekvő vízgyűjtő területekre (rész-vízgyűjtőkre és az ország területére eső vízgyűjtőrészekre) Vízgyűjtő-gazdálkodási Tervet (VGT) kell készíteniük. A Duna-vízgyűjtőterület Magyarország területét érinti.

A Víz Keretirányelv célja az volt, hogy 2015-re a felszíni és felszín alatti víztestek „jó állapotba” kerüljenek. A keretirányelv szerint a „jó állapot” nemcsak a víz tisztaságát jelenti, hanem a vízhez kötődő élőhelyek minél zavartalanabb állapotát, illetve a megfelelő vízmennyiséget is. A 2015-ös cél sem Magyarország, sem a többi tagállam számára nem volt teljesíthető. Ezt a várható problémát felismerve a keretirányelv lehetőséget teremt arra, hogy amennyiben a természeti vagy a gazdasági lehetőségek nem teszik lehetővé a jó állapot megvalósítását 2015-ig, úgy a teljesítés határidejét ütemezni lehet a VKI által felkínált mentességek megalapozott indoklásával 2021-re, illetve 2027-re. Ezek az időpontok képezik egyben a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés második és harmadik ciklusát. Az első végrehajtási időszak 2015. december 22-vel zárult le, ugyanekkor kezdődött el a jelenlegi második tervezés, vagy első felülvizsgálat által meghatározott intézkedési program végrehajtása.

A VKI alapelve, hogy a víz nem csupán szokásos kereskedelmi termék, hanem alapvetően örökség is, amit ennek megfelelően kell óvni, védeni. A vízkészletek használata során hosszútávon fenntartható megoldásokra kell törekedni. Ennek megfelelően a jó állapot eléréséhez szükséges javító beavatkozásokat össze kell hangolni a fenntartható fejlesztési igényekkel, de szigorúan a VKI elvárásainak figyelembevételével. Nádasdladány település az 1-9 jelű, Közép-Duna vízgyűjtő területéhez tartozik.

Nemzeti Tájstratégia

Az NTS egyik alap feladata a társadalom figyelmének és felelősségérzetének felkeltése annak érdekében, hogy a hazai, illetve a határon átnyúló tájak védelme, kezelése és tervezése céljából az érdekelt helyi, országos és nemzetközi szinten is együttműködjenek. Jelen stratégia az egyezmény szellemiségének megfelelően a védelem-kezelés-tervezés hármasszögrendszerét alkalmazva határozza meg a célokat és feladatokat.

A táj védelme a táj jelentős vagy jellemző sajátosságainak megőrzésére és fenntartására vonatkozik. Örökségi értékét a táj természeti adottságai és/vagy az emberi tevékenységek révén kialakult elemeinek jellemző összetétele adja.

A táj kezelése a fenntartható fejlődés szempontjából olyan tevékenységet jelent, amelynek célja a táj rendszeres fenntartása. Célja, hogy a társadalmi, gazdasági és környezeti folyamatok által

előidézett változásokat irányítsa és összhangba hozza. A táj tervezése olyan céltudatos tevékenységet jelent, amelynek célja a táj fejlesztése, helyreállítása vagy új létesítése

Natura 2000 területekről szóló 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet

A rendelet célja az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területek hálózatába tartozó, a rendelet hatálya alá eső Natura 2000 területeken előforduló, a mellékletekben meghatározott közösségi jelentőségű, valamint kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípusok, illetőleg fajok megőrzéséhez szükséges előírások megállapítása.

Biztosítani kell a Natura 2000 területen található közösségi jelentőségű és kiemelt közösségi jelentőségű fajok, illetve élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzését, fenntartását és helyreállítását. Olyan terv vagy beruházás elfogadása, engedélyezése előtt, amely nem szolgálja közvetlenül a Natura 2000 terület természetvédelmi kezelését, vagy ahhoz nem feltétlenül szükséges, vizsgálni kell a területen meghatározott fajok és élőhelytípusok természetvédelmi helyzetére gyakorolt hatásokat

Európai Táj Egyezmény

A tájegyezmény célja: az európai tájak minősége és sokfélesége olyan közös értéket képez, amelynek védelme, kezelése és tervezése terén fontos, hogy az érdekeltek együttműködjenek. Az Egyezmény fő célja, hogy elősegítse a táj védelmét, kezelését és tervezését, valamint, hogy hozzájáruljon a tájak vonatkozásában megvalósuló európai együttműködéshez. Ez az első olyan nemzetközi egyezmény, amely kizárólag a táj védelmével, kezelésével és továbbfejlesztésével foglalkozik. A tájegyezménnyel kapcsolatos feladatok:

Az Egyezményt aláíró országok vállalják, hogy

- a tájat – mint az emberi környezet meghatározó komponensét, a természeti és a kulturális örökség sokféleségének kifejezőjét és az önazonosságuk alapját – törvényben ismerik el;
- a tájak védelemére, kezelésére és tervezésére kiterjedően jogszabályba foglalt tájpolitikát alkotnak;
- a tájpolitikán foglaltak megvalósítása érdekében intézkedéseket tesznek a közvélemény, a helyi hatóságok és más szereplők bevonásával;
- a tájat integrálják a regionális és településtervezési politikákba, csakúgy, mint a kultúr-, környezet-, agrár-, társadalom- és gazdaságpolitikákba és minden olyan koncepcióba és stratégiába, amely közvetett, vagy közvetlen hatással van a tájra;
- növelik a tájjal kapcsolatos fogékonyság, tudatosság növelés eszközrendszerének kidolgozását minden döntési szinten, a különböző társadalmi csoportok és egyének körében;
- növelik a lakosság és civil szervezetek részvételét a döntéshozatalban;
- lépéseket tesznek annak érdekében, hogy a tájjal kapcsolatos képzést, továbbképzést kiterjesszék más szakterületekkel foglalkozó szakemberekre is.

Az Egyezményben meghatározott feladatok egy részét hazánk már teljesítette, hiszen a táj védelme törvényi szinten szabályozott, illetve a tájra vonatkozó stratégiákban megjelenik a tájak védelme, kezelése és tervezése. A tájak értékeléséhez és "működtetéséhez" értő szakemberek képzése is nagy hagyományokra tekint vissza. A lakosság és a helyi érdekelt szervezetek is részt vesznek a tájjal kapcsolatos döntési mechanizmusban (pl. lakossági fórum, közmeghallgatás).

3.2.2. REGIONÁLIS PROGRAMOKKAL VALÓ KAPCSOLATOK

Országos Területrendezési Terv

Az OTvT-vel való kapcsolatokat a felülvizsgálati dokumentáció önálló fejezetben vizsgálja.

Fejér megye területrendezési terve

A regionális program az alábbi:

- Fejér Megyei Önkormányzat Közgyűlésének Fejér Megye Területrendezési Tervéről szóló 7/2020. (II. 28.) önkormányzati rendelete

A terv célja, hogy meghatározza a megye egyes térségei terület-felhasználásának feltételeit, a műszaki infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások védelmére. A megyei szintű tervvel való összhangot és kapcsolódást a felülvizsgálati dokumentáció külön fejezet részben vizsgálja.

4. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖRNYEZETI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA

4.1. A TERVEZÉSI TERÜLET LEHATÁROLÁSA

A tervezési terület Nádásdladány település közigazgatási területe, ami az Alföld nagytájon, azon belül a Mezőföld középtájon és a Sárrét kistájon helyezkedik el (*FORRÁS: DÖVÉNYI. (SZERK.): MAGYARORSZÁG KISTÁJAINAK KATASZTERE, MTA FÖLDRAJZTUDOMÁNYI KUTATÓINTÉZET, BUDAPEST, 2010.*).

4.2. A JELENLEGI KÖRNYEZETI ÁLLAPOT ISMERTETÉSE

4.2.1. LEVEGŐMINŐSÉG

Éghajlati viszonyok

A tervezési terület éghajlata mérsékelt meleg, száraz. Az évi napsütés 1980 óra körüli. Nyáron 800 óra alatti, télen 185 óra körüli a napfénytartam. Az évi középhőmérséklet ÉK-en 10,2–10,4 °C, máshol 9,8–10,2 °C, a nyári félévé 17,0 °C körüli. Évente 194–198 napon át (ápr. 2–6. és okt. 18–20. között) a napi középhőmérséklet meghaladja a 10 °C-ot. A fagymentes időszak hossza É-on és ÉK-en 186–188 nap (ápr. 15. és okt. 20. között) a középső részeken 196 nap körüli (ápr. 10–13. és okt. 25. között), D-en és Ny-on 205 nap (ápr. 6–7. és okt. 30. között). A nyári abszolút hőmérsékleti maximumok sokévi átlaga 34,0 °C körüli, a téli abszolút minimumoké –16,0 °C.

A csapadék évi összege sokévi átlagban 530–560 mm, de É-on az 530 mm-t sem éri el. A vegetációs időszakban 310–330 mm, É-on kevéssel 310 mm alatti eső várható. A legtöbb, 24 óra alatt lehullott eső 79 mm volt (Füle). Hótakarós nap a téli félévben 32–34 körüli várható, 20 cm átlagos maximális vastagsággal. Az ariditási index 1,26–1,30, É-on 1,33 körüli.

Az uralkodó szélirány az É-ÉNy-i, második helyen a DK-i áll. Az átlagos szélesebesség 2,5–3 m/s, a dombhátakon kevéssel meghaladja a 3 m/s-ot. A száraz és a mérsékelt meleg éghajlat a meghatározó a szántóföldi és kertészeti kultúrák termesztésében.

Környezeti levegő minősége

Nádásdladány településen a környezeti levegő minősége nem kifogásolható. A település területén sem automata, sem manuális légszennyezettségi mérőpont nem üzemel, a legközelebbi mérőállomás Székesfehérváron található. A székesfehérvári adatok Nádásdladány település esetében nem relevánsak. A település környezeti levegőminősége jónak mondható, a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló rendelet alapján a település a 10. számú légszennyezettségi agglomerációba tartozik. Ennek jellemző levegőminőségi adatai az alábbiak (*I. SZ. TÁBLÁZAT*):

1. számú táblázat: 10. zóna levegőminőségi adatai

Zónacsoport a szennyező anyagok szerint											
Zóna	Kén - dioxid	Nitrogén - dioxid	Szén- monoxid	PM ₁₀	Benzol	Talaj- közeli ózon	PM ₁₀ Arzén (As)	PM ₁₀ Kadmium (Cd)	PM ₁₀ Nikkel (Ni)	PM ₁₀ Ólom (Pb)	PM ₁₀ benz(a)- pirén (BaP)
10.	F	F	F	E	F	O-I	F	F	F	F	D

Az egyes csoportok jellemzését az alábbiakban adjuk meg:

B csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettségi határértéket és a tűréshatárt meghaladja. Ha valamely légszennyező anyagra tűréshatár nincs megállapítva, de a területen e légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettség meghaladja a határértéket, a területet ebbe a csoportba kell sorolni.

C csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a légszennyezettségi határérték és a tűréshatár között van.

D csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső vizsgálati küszöb és a légszennyezettségi határérték között van.

E csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség egy vagy több légszennyező anyag tekintetében a felső és az alsó vizsgálati küszöb között van.

F csoport: azon terület, ahol a légszennyezettség az alsó vizsgálati küszöböt nem haladja meg.

O–I csoport: azon terület, ahol a talajközeli ózon koncentrációja meghaladja a cél értéket.

Nádasdladány esetében levegőszennyezés az alábbi tevékenységekből származhat:

- Ipari tevékenységek,
- Lakosság fűtése,
- Közlekedés,
- Állattartás.

Ipari kibocsátások

Nádasdladány település esetében a nagyobb kibocsátásokkal járó ipari tevékenység viszonylag szűk a bányá bezárását követően. A legfontosabb ipari vállalkozások:

- Sár-Mező 96 Kft. - sertésenyésztés,
- Mekota Ferenc ev. – asztalosipari tevékenység,
- MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt. – gázszállítás,
- FGSZ Földgázszállító Zrt. – gázszállítás,
- Búzakalász Mezőgazdasági Szövetkezet, (Füle) – sertésenyésztés,
- Lénia Start Építőipari és Szállítási Kft. - nem veszélyes hulladék hasznosítása.

A felsorolt vállalkozások közül egyedül a Róna 91 Kft. számára került légszennyező pontforrás működési engedély kiadásra terményszárító- és tisztító üzemeltetésére. A felsorolt ipari termelők által az elmúlt években légkörbe bocsátott légszennyezőanyag mennyisége az alábbi (2. SZ. TÁBLÁZAT):

2. számú táblázat: Légszennyezőanyagok éves kibocsátása Nádasdladányban

Tárgyév	Éves kibocsátás (kg)	Légszennyezőanyag neve
2015	281	Nitrogén oxidok (NO és NO2) mint NO2
2015	233769	SZÉN-DIOXID

Tárgyév	Éves kibocsátás (kg)	Légszennyezőanyag neve
2015	0	Szilárd anyag
2015	13	Szén-monoxid
2016	0	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂
2016	169	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2016	150873	SZÉN-DIOXID
2016	0	Szilárd anyag
2016	22	Szén-monoxid
2017	0	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂
2017	337	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2017	328310	SZÉN-DIOXID
2017	0	Szilárd anyag
2017	74	Szén-monoxid
2018	0	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂
2018	66	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2018	64017	SZÉN-DIOXID
2018	0	Szilárd anyag
2018	14	Szén-monoxid
2019	0	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂
2019	70	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2019	68522	SZÉN-DIOXID
2019	0	Szilárd anyag
2019	15	Szén-monoxid
2020	0	Kén-oxidok (SO ₂ és SO ₃) mint SO ₂
2020	55	Nitrogén oxidok (NO és NO ₂) mint NO ₂
2020	53850	SZÉN-DIOXID
2020	0	Szilárd anyag
2020	12	Szén-monoxid

A felsorolt légszennyezőanyagok termikus folyamatokhoz kapcsolódnak.

Lakosság fűtése

Téli időszakban a lakossági fűtés a meghatározó légszennyezőanyag kibocsátó tevékenység. A településen vezetékes gázszolgáltatás van, kiépítettsége közel 96%-os, az ellátó hálózat hossza 15,9 km, a gázfogyasztók száma 466, melyből a lakossági fogyasztók száma 446. A település felé szolgáltatott gáz mennyisége 2021-ben 1.725 ezer m³ volt, melyből a lakosság gázfogyasztása 717 ezer m³ volt.

A kibocsátott légszennyezőanyagok mennyisége nem számottevő, a vonatkozó kibocsátási határértéket nem lépik túl, a szűkebb és tágabb térség levegőjének a minőségét számottevően nem befolyásolják.

Az energiaárak emelkedésével, illetve a gázárak drasztikus emelkedésével nőtt a fatüzelést igénybe vevők részaránya, illetve megjelentek a megújuló energiaforrásra alapozott fűtési rendszerek, mint napkollektoros, hőszivattyús vagy biomassza fűtésű rendszerek. Az elektromos fűtési rendszerek aránya érezhető mértékben nő. Javasolt fejlesztési irány a légszennyezés mérséklésére és a szén-dioxid kibocsátás csökkentésére ezen alternatív energiaforrások minél nagyobb arányban történő bevonása.

Közlekedés légszennyezése

Nádasdladány közigazgatási területét a 7202. sz. Szabadbattyán–Litér és a 7204. sz. Nádasdladány–Várpalota közötti közút érinti (3. SZ. ÁBRA).

3. számú ábra: Nádasdladány közlekedéshálózata
(forrás: Közlekedés Információs Rendszer és Adatbázis)

A 2021. évi forgalomszámlálási adatait és forgalmi viszonyokat az alábbi táblázat mutatja be (3. SZ. TÁBLÁZAT):

3. számú táblázat: Érintett közutak jellemző forgalmi adatai

Járműkategória	ÁNF (átlagos napi forgalom)			
	7202. sz út 5+370 és 13+699 kmsz. között	7202. sz út 13+699 és 14+699 kmsz. között	7202. sz út 14+699 és 15+557 kmsz. között	7204. sz. út 0+000 és 4+230 kmsz. között
Személygépkocsi	1604	1188	2176	1850
Kis tehergépkocsi	467	354	404	386
Szóló autóbusz	70	30	29	39
Csuklós autóbusz	0	1	0	4
Közepes tehergépkocsi	26	16	51	43
Nehéz tehergépkocsi	12	16	23	22
Pótkocsis szerelvény	24	15	17	14
Nyerges tehergépkocsi	47	22	20	44

Járműkategória	ÁNF (átlagos napi forgalom)			
	7202. sz út 5+370 és 13+699 kmsz. között	7202. sz út 13+699 és 14+699 kmsz. között	7202. sz út 14+699 és 15+557 kmsz. között	7204. sz. út 0+000 és 4+230 kmsz. között
Speciális jármű	4	2	3	2
Motorkerékpár	73	57	90	58
Lassú jármű	16	9	14	10

A bemutatott útszakaszok mentén, mint folyamatos vonalforrás mentén az alábbi légszennyezőanyag emissziókra számíthatunk belterületi szakaszokon (4. SZ. TÁBLÁZAT):

4. számú táblázat: A vizsgált útszakaszok mértékadó légszennyezőanyag kibocsátásai - emissziója

Légszennyező komponensek	Várható emissziók (g/km)			
	7202. sz út 5+370 és 13+699 kmsz. között	7202. sz út 13+699 és 14+699 kmsz. között	7202. sz út 14+699 és 15+557 kmsz. között	7204. sz. út 0+000 és 4+230 kmsz. között
Szén-monoxid	1469,9	1074,1	1777,4	1552,2
Nitrogén-oxidok (mint NO ₂)	261,6	181,9	293,1	267,5
Részecske	33,9	21,5	33,2	32,8

A vizsgált útszakasz mentén 10 m távolságban elhelyezkedő receptor pontban az alábbi légszennyezőanyag koncentrációk várhatók (5. SZ. TÁBLÁZAT):

5. számú táblázat: A 8111. sz. közút mértékadó légszennyezőanyag kibocsátásai

Légszennyező komponensek	Várható légszennyezőanyag koncentrációk (µg/m ³)			
	7202. sz út 5+370 és 13+699 kmsz. között	7202. sz út 13+699 és 14+699 kmsz. között	7202. sz út 14+699 és 15+557 kmsz. között	7204. sz. út 0+000 és 4+230 kmsz. között
Szén-monoxid	27,1	19,8	32,8	28,7
Nitrogén-oxidok (mint NO ₂)	4,8	3,6	5,4	4,9
Részecske (PM10 24 órás)	0,24	0,15	0,23	0,23

A településen átvezető közutak mentén a légszennyezettségi határértéket meghaladó légszennyezőanyag koncentráció nem várható.

Állattartás

A belterületi állattartás nem haladja meg az önellátás, illetve kedvtelés szintjét. A bűzhatás a belterületen elhanyagolható. A belterületi állattartás helyi rendelettel szabályozott. Nádasdladány településen állattartó telep nem működik.

A tervezési területek levegőállapota

A tervezési területeken jelentős hatású légszennyező források nem üzemelnek, az utakon folyó közlekedésből sem származik érdemi levegőterhelés.

4.2.2. TALAJ ÉS FÖLDTANI KÖZEG ÁLLAPOTA

Domborzati viszonyok

A kistáj 103 és 222 m közötti tszf-i magasságú, központi része medencesíkság, D-i része enyhén hullámos, tektonikusan preformált völgyekkel szabdaltnak, domblábi helyzetű háta sorozata. Geomorfológiailag lépcsős szerkezetű, 3 jellemző orográfiai szintje: 1. 110–130 m magasságban a feltöltött medencék; 2. 160–170 m közötti magasságban a lerakódott kavicstakarók gyakran

lösszel fedett maradványai; 3. 180–200 m között a pannóniai felszín dombhátai helyezkednek el. Érdekes színezőelem a kistájban a Szár-hegy és a Kő-hegy szigetszerűen kiemelkedő sasbérce.

Földtani viszonyok

A medencealjzat fő kőzetei a Velencei-hegységből ismert karbon gránit, valamint különböző paleozoos metamorf képződmények. A kistáj medencéje két, egymással párhuzamos ÉNy–DK-i irányú vető mentén szakaszosan süllyedt be. A pannóniai agyagos üledékek denudált térszínére a Bakony felől érkező vízfolyások az alsó- és a közép-pleisztocénban – különösen Berhida és Papkeszi között – jól rekonstruálható hordalékkúpot építettek. A pleisztocén végén, esetleg az óholocénba is átnyúlva a poligenetikus medence középső és K-i része süllyedt erősebben, s e mozgásokkal különült el a Sárrétől a Berhidai-medence, és került mai helyére a Séd is.

A folyamatos süllyedés miatt az újholocénra a Sárrét egykori tómedencéje teljesen elláposodott, megindult a tőzegképződés. A felszín kb. 50%-át a fent említett pannóniai képződmények borítják (D–DNy-i részek). A fiatal süllyedések, ill. árterek holocén üledékekkel, a magasabb orográfiai helyzetben levő hordalékkúpok 4–8 m vastagságú löszszerű anyaggal fedettek. Az alaphegység felszíni kibúvásai több helyen is megfigyelhetők, pl. Kőszárhegynél és Polgárdinál devon-karbon kristályos mészkőből, homokkőből álló sasbércek találhatók. A szabadbattyányi Szár-hegy előterében Magyarország legidősebb, alsó-ordovíciumi ősmaradvány-együttese. Legjelentősebb hasznosítható nyersanyaga a mezőgazdasági tőzeg és a lápfield, valamint Polgárdi mészköve.

Talajtani viszonyok

A kistáj talajtakarója összesen 10 talajtípusból tevődik össze. A talajtani változatosságot növeli, hogy 6 talajféleség területi kiterjedése 3% területi részarányánál kevesebb. A 6 kis területű talajtípust a Balaton-felvidékről átnyúló barnaföldek (2%), Berhidától Ny-ra és Berhida környékén a rendzina talajok (2%), az alföldi mészlepedékes csernozjom talajok (1%), a Séd völgyében a réti öntéstalajok (2%) és a lápos réti talajok (3%), Várpalota alatt és Papkeszitől Ny-ra a földes kopárok (1%) alkotják. A földes kopárok szőlőterületi hasznosítása 25%, a barnaföldeké 10%, a mészlepedékes csernozjom talajoké pedig 15%. A földes kopárokon az erdő kb. 10%-ot, a barnaföldeken pedig 15%-ot tehet ki. A települések jelentős területet foglalnak mind a barnaföldekből (15%), mind a rendzina talajokból (40%), de különösen az alföldi mészlepedékes talajokból (100%).

Az erdőtalajokat és a Sárrét laptalaját Berhidától egészen Csajágig összefüggő és körbefutó sávban löszös üledékeken képződött mészlepedékes csernozjom talajok (19%) övezik. E talajok termékenysége nagyon kedvező (int. 90–125); szántóként 55%-uk, szőlőként 15%-uk, gyümölcsösként 5%-uk, erdőterületként pedig kb. 15%-uk hasznosulhat.

A táj legnagyobb kiterjedésű talajtípusát a Nádasdladány és Polgárdi vonaláig terjedő harmadidőszaki üledékeken, attól K-re pedig löszös üledékeken képződött réti csernozjom talajok (41%) képviselik. A vályog mechanikai összetételű, kedvező termékenységű (int. 85–120) réti csernozjom talaj túlnyomórészt (80%-ban) mezőgazdaságilag hasznosítható (szántóként 77%, szőlőként 3%, erdőként 12%), a fennmaradó területük pedig település.

A Sárrét síkláp talajának (22%) kb. 70%-át rétek és szabad vízfelszínek borítják. A lapterület kb. 25%-a láperdő. A Sárrétet a Móri-árok felé övező réti talajok kiterjedése 7%. A réti talajok egy része kisebb szervesanyag-tartalmú, és a felszín közeli talajvízszint következtében a 35–50 (int.) talajminőségi kategóriába tartozik. A Székesfehérvár környéki réti talajok azonban kedvezőbb termékenységűek (int. 55–80). A réti talajok főként rétet területként hasznosíthatók (75%).

Az egyes talajtípusok területi arányát az alábbi táblázat mutatja be (6–7. SZ. TÁBLÁZAT):

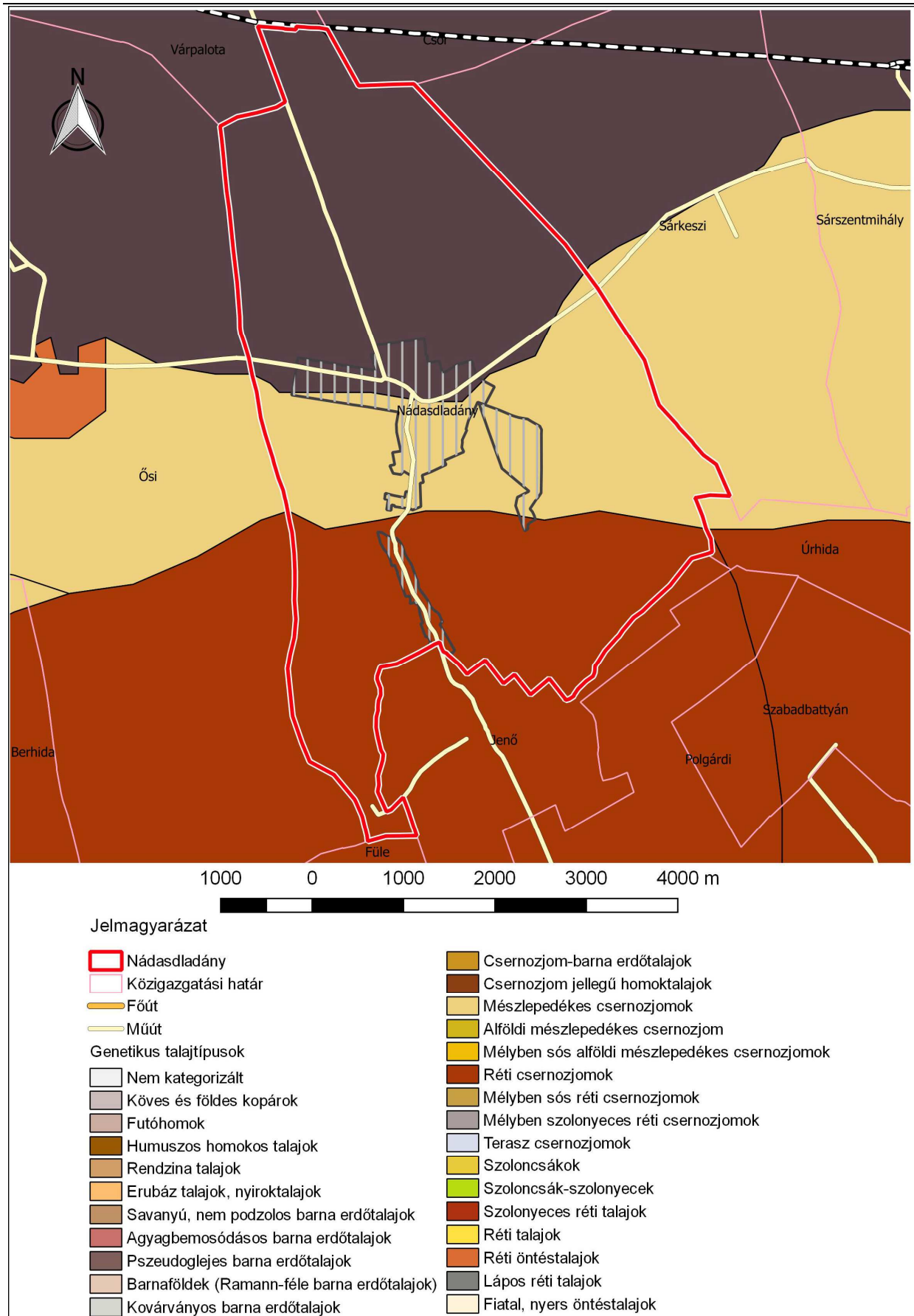
6. számú táblázat: A talajtípusok területi megoszlása

Talajtípus kód	Területi részesedés (%)
01	1
04	2
09	2
13	19
14	1
16	41
25	7
26	12
27	3
28	22

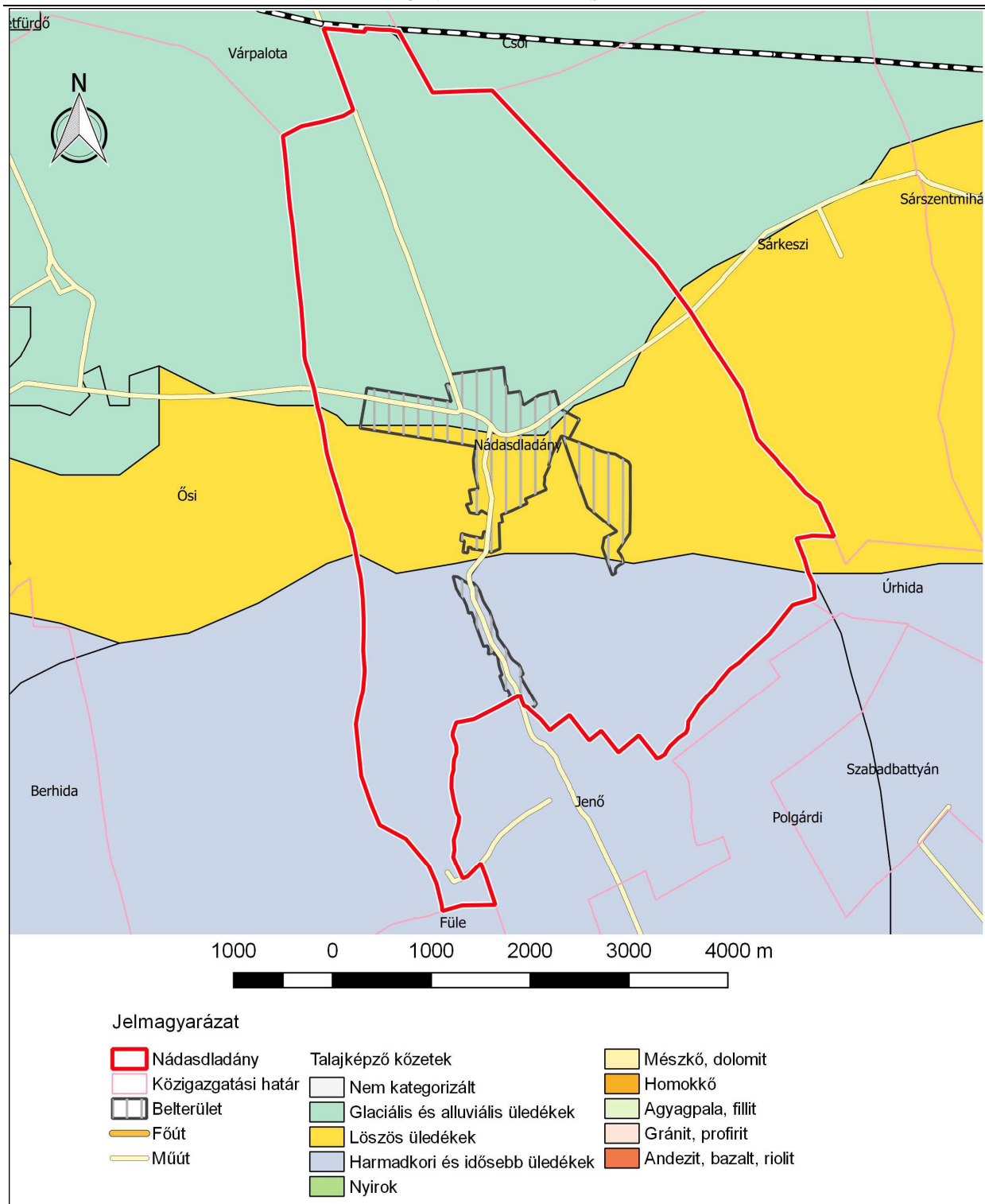
7. számú táblázat: A talajtípusok területi elterjedése a domborzati adottságok függvényében (%)

Talajtípus kód	Lejtőkategória				Erdő
	0-5	5-17	17-25	>25	
01	70	25	5	-	-
04	100	-	-	-	-
09	90	10	-	-	-
13	95	5	-	-	-
14	100	-	-	-	-
16	95	5	-	-	-

A tervezési terület genetikus talajtérképét és közetképző közeteit az alábbi ábrák mutatják be (4–5. SZ. ÁBRÁK).

4. számú ábra: Genetikai talajtípusok

5. számú ábra: Talajképző kőzetek

4.2.3. VIZEK ÁLLAPOTA

Nadasdladány vízgazdálkodási szempontból az Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony alegységhez tartozik.

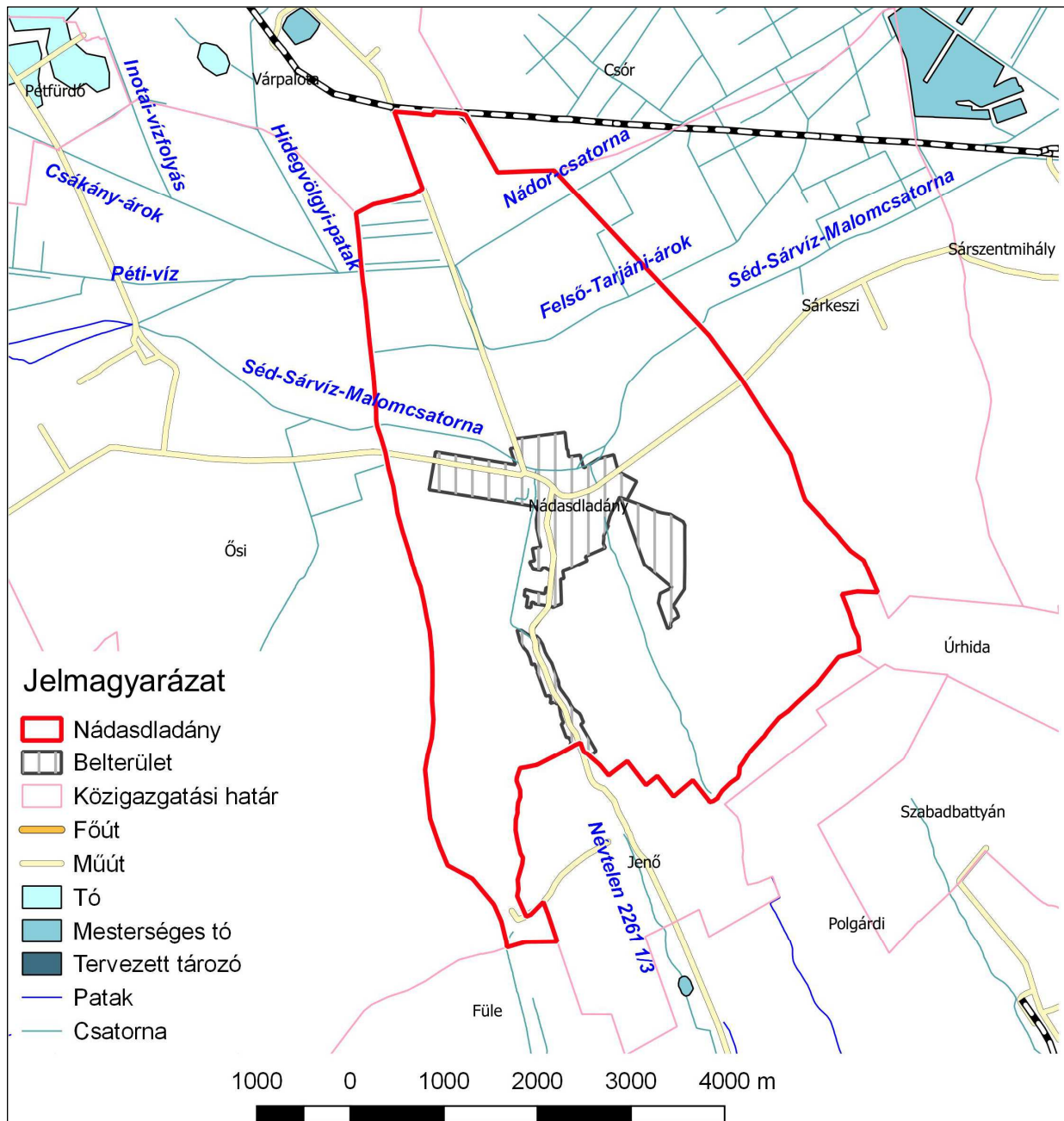
Felszíni vizek

A Séd Vilonya–Ósi közötti és a Sárvíz–Nádor-csatorna Ósi–Sárszentmihály közötti szakasza (15 km, 1391 km²) a fő vízfolyás, amelyhez K-ról a Gaja Székesfehérvár alatti szakasza is

hozzátartozik. Az ugyancsak Ósától kiágazó Nádor–Malom-csatorna jobbról (Ny-ról) párhuzamosan halad a Sárvíz–Nádor-csatornával. Az egyes vízfolyások adatai: Séd 55 km, 513 km², Péti-víz 7 km, 60 km², Inotai-víz 6,5 km, 113 km², Csákány-árok 5,5 km, 32 km², Hidegvölgyi-víz 10 km, 50 km², Gaja 60 km, 631 km², Nádor–Malom-csatorna 15 km, 92 km². Száraz, vízhiányos terület.

A kistáj vízrajzi központ jellege miatt számos vízjárási adatát ismerjük. A Sárvíz–Malom-csatorna a Péti-víz és a Séd összefolyásától viseli ezt a nevet. Árvizeik tavasszal, kisvizeik ősszel jelentkeznek. Vízjárásukat a Bakonyból leáramló karsztvíz-utánpótlás erősen befolyásolja és kiegyenlíti.

A kistáj 4 természetes kis tava együtt 7,2 ha. 2 mesterséges tava 12,2 ha felszínű, 4 halastava 313 ha terjedelmű. Közülük a Csór melletti a legnagyobb (111 ha), de jelentős a székesfehérvári is (107 ha). A terület vízrajzát az alábbi ábra mutatja be (6. SZ. ÁBRA).

6. számú ábra: A tervezési terület vízrajza

A bemutatott vízfolyásokról vízjárási adatokkal csak a Gaja esetében rendelkezünk a Fehérvárcsurgói szelvényben (8. SZ. TÁBLÁZAT).

8. számú táblázat: A kistáj vízfolyásainak vízjárási adatai

Vízfolyás	Vízmerce	LKV	LNV	KQ	KÖQ	NQ
		cm		m ³ /s		
Séd	Hajmáskér	20	290 (320)	0,65	1,40	28
Péti-víz	Várpalota	24	100	0,45	0,65	9
Inotai-víz	Ósi	52	208	0,20	0,35	15
Csákány-árok	Ósi	-	-	0,16	0,20	3
Nádor-Malom-csatorna	Ósi	45	128	0,70	1,00	15
Gaja	Székesfehérvár	24	290	0,25	1,70	27
Sárvíz-Malom-csatorna	Sárszentmihály	-34	360	2,30	5,00	45

Csapadékvíz elvezetés

A település a Sárvíz Malomcsatorna vízgyűjtőjéhez tartozik. A település jelentős külső vízgyűjtő területtel rendelkezik, amely D – DNy-i irányból viszonylag nagy mennyiségű csapadék vizet zúdít a község belterületére.

A község topográfiai adottságaiból adódóan az alapvető problémát a völgyfenéki fekvés, az erózióra hajlamos talaj, a nagy esés különbségekből adódó hordalékos vízlevonulások és a gyors összegyülekezések okozzák. A hordalék visszatartás a részvízgyűjtőkön nem megoldott, minden lemosott hordalék a kisebb esésű belterületi szakaszok határán, vagy magában a belterületben ülepedik ki, rosszabb esetben a belterületi részen, az épületekbe is bejut, ahol meder- és műtárgyfeltöltődést, torlaszt, elöntést okoz. A település csapadékvízeinek közvetlen befogadója a Sárvíz – Malomcsatorna, mely áthalad a településen.

A településen belül a végbefogadóig való vízlevezetés elemei a nyílt árkok és az utak keresztezésénél jól méretezett, nagyméretű áttereszek. Nádasdladány Község Önkormányzata Vis Major bejelentésekkel az elmúlt 10 évben 2-3 alkalommal élt, mindig az árok feliszapolódása, iszap elöntés volt a probléma. A kapott Vis Major keretből az árkok profilozása megtörtént, de iszapfogó műtárgy nem került megépítésre. Ez miatt a vízkárok jelenleg is problémát okoznak a településen.

A meglévő csapadékvíz elvezető árok állapota nem indokolja azt a tényt, hogy az elmúlt időszakban - legutóbb 2021. június 9-én, az özönvízszzerű felhőszakadásból, árhullámból belterületen keletkező csúcsvíz ne tudjon lefolyni a kiépített rendszeren. Az elöntések árok feltöltődések és rongálások egyértelműen a külterületi vízlevezető művek hiánya, övások, tározó hiánya, a rossz agrotechnikai módszerek miatt következhetnek be, bemosva a hordalékot a belterületre.

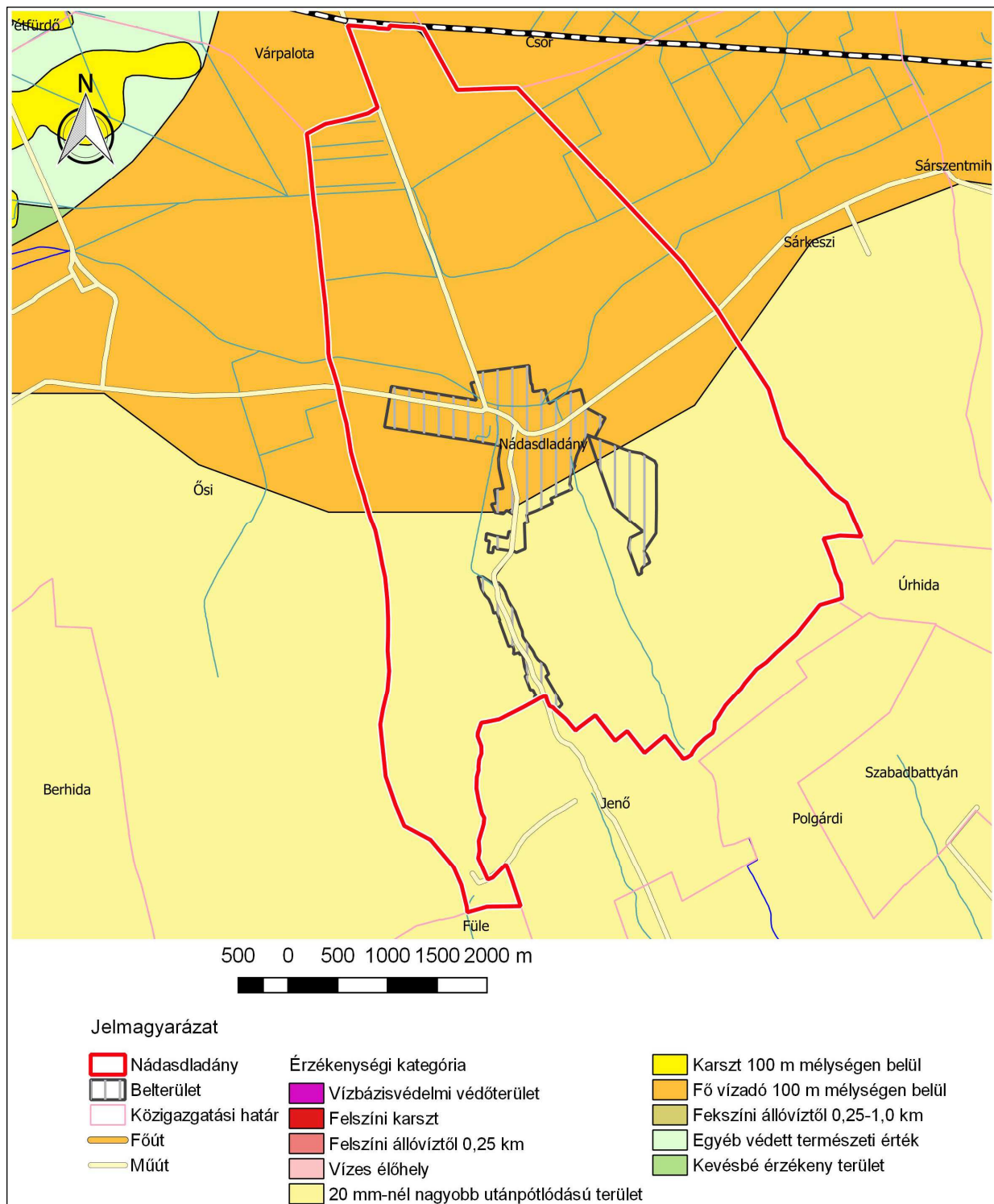
Összefoglalva a leírtakat megállapítható, hogy a belterületi művek nyomvonalukban rendelkezésre állnak, de nincs megoldva a hordalék visszatartás, a többletvizek visszatartása, illetve az övások rendszerek nincsenek kiépítve.

Felszín alatti vizek

A „talajvíz” a Sárrét medencéjében 4 m felett van, csak a D-i magasabb peremeken süllyed mélyebbre. Kémiaiailag kalcium-magnézium-hidrogénkarbonátos jellegű. Keménysége 15–25 nk° közötti. A szulfáttartalom csak DK-en emelkedik 60 mg/l fölé. A rétegvizek mennyisége csekély. Az artézi kutak mélysége a 100 m-t, vízhozama a 200 l/p-et ritkán haladja meg. A kistáj valamennyi településének közüzemi víz- és csatornaellátottsága van, a csatornázott lakások aránya megközelíti a 90%-ot (2008).

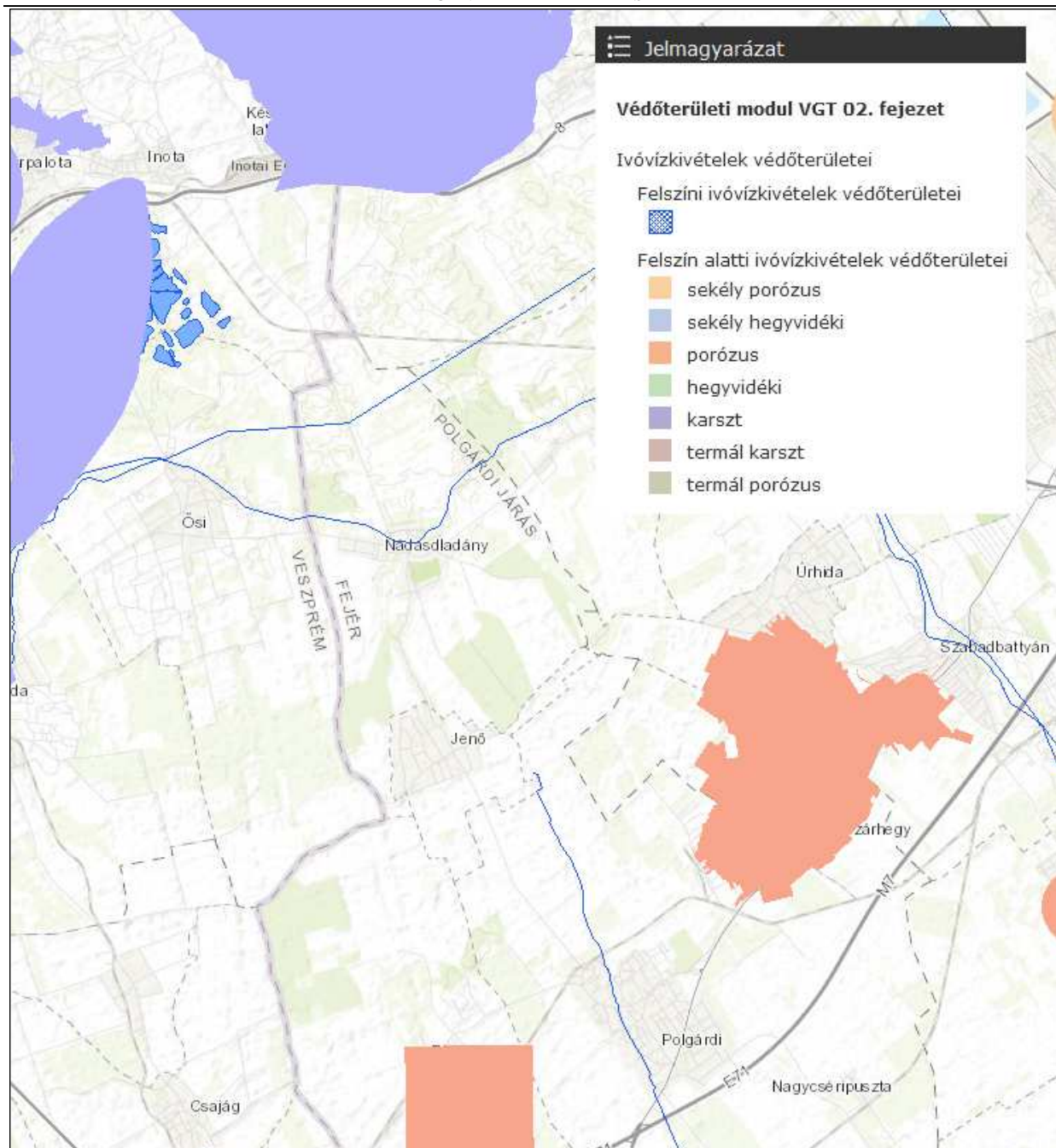
Nádasdladány *érzékeny* felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő település. A település északi része az 2.c (fő vízadó 100 m mélységen belül) tartozik, déli része pedig az 2.a (20 m-nél nagyobb utánpótlódású terület) és 2.c (fő vízadó 100 m mélységen belül) alkategóriába tartozik.

Nádasdladány területének felszín alatti szennyeződés-érzékenységét az alábbi ábra mutatja be (7. SZ. ÁBRA):

7. számú ábra: A felszín alatti közeg szennyeződés érzékenysége

Nádasdladány közigazgatási területét egyetlen vízbázis sem érinti, de pár km-es távolságban több sérülékeny vízbázis is található. A vízbázis védőterületeket az alábbi ábra szemlélteti (8. SZ. ÁBRA).

8. számú ábra: Vízbázis védőterületek elhelyezkedése

Vízellátás

A településen élők kommunális ivóvízellátása 100 %-ban a felszín alatti vízkészletből került biztosításra kiépítésre, csatlakozva a kőszárhegyi kistérségi vízműhöz, amelynek vízpótlása a székesfehérvári vízműből kiépített. A közüemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt fogyasztóhelyek, (mérőhelyek) száma 596. Nádásdladány község összes háztartása, közintézménye ellátott vezetékes vízzel, azonban ez nem mondható el a szennyvíz közsatornába bekapcsoltak arányáról.

A kőszárhegyi kistérségi vízmű egységes vízjogi üzemeltetési engedély alapján üzemel (üzemeltetési eng. száma 35700/136-9/2016 ált.). A kutak, vízműtelep és a hozzá kapcsolódó ivóvízhálózatok üzemeltetését vagyongazdálkodás formájában a FEJÉRVÍZ Zrt. Déli Üzemmmérsége végzi.

A községi vízhálózat ellennyomó rendszerű. A település vízellátása a kistérségi vízmű megépülésével fokozatosan épült ki. Az elosztó hálózati vezetékek a Nádasdladány – Jenő - i 2x200 m³-es medencétől kerültek kiépítésre.

Nádasdladány község becsült vízfogyasztásai:

	becsült	tényleges
Csúcsfogyasztás:	760 m ³ /d	490 m ³ /d
Átlagfogyasztás:	590 m ³ /d	140 m ³ /d

A működő elosztóhálózat hossza: 21.076 m, a vízellátó rendszer biztonságosan üzemel.

Szennyvízkezelés

Nádasdladány község szennyvíz csatornázása a térség községeivel közösen egységes rendszerben épült ki. A szennyvízelvezető rendszer e Székesfehérvár térségi NY-i rendszer-rész beruházásában épült ki. Ellátott települések Úrhida, Sárszentmihály, Sárkeszi, Nádasdladány, Jenő községek.

A térségi szennyvízelvezető rendszeren elvezetett szennyvíz nyomóvezetéken át került bevezetésre a Székesfehérvár–Maroshegyi városrész elvezető rendszerébe, amelyen át a szennyvíz a székesfehérvári szennyvíztisztító telepre kerül bevezetésre és tisztításra.

A rendszer 35700/903–2/2017 ált sz. vízjogi üzemeltetési engedély szerint működik. Az üzemeltetését a külső településeken vagyongazdálkodás formájában a FEJÉRVÍZ Zrt. Déli Üzemeltetési rész végzi.

A községben a szennyvíz gyűjtése és elvezetése gravitációs csatorna-hálózattal történik. A terepviszonyokból adódóan egyes mélyebben fekvő utcák végén helyi átemelők épültek, amelyek a szennyvizet a legközelebbi gravitációs csatornába emelik be. A község szennyvíz csatorna hálózata úgy épült ki, hogy fogadja a Jenő község felől érkező szennyvizet, és továbbítja Sárkeszi felé a regionális rendszerbe.

A község már megvalósult szennyvíz – csatornahálózat:

DN200 - gravitációs csatornahálózat	11,7 km
Átemelő	7 db
Nyomóvezetékek	4,1 km.

4.2.4. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS HELYZETE

A településen a hulladék közszolgáltatás helyzete megoldott, a település hulladék közszolgáltatója a VERTIKÁL Nonprofit Zrt. A vegyes hulladék gyűjtése heti rendszerességű, kezelése a Polgárdi Hulladékkezelő Központban történik. A zöldhulladékok gyűjtése elkülönítetten történik, kezelésre ugyancsak a Polgárdi Hulladékkezelő Központban üzemeltetett komposztáló telepen van lehetőség. A településen egy hulladékszállító, hulladékgazdálkodási vállalkozás, illetve egy hulladékhasznosító vállalkozás működik.

A 068/2 hrsz-ú és a 055 hrsz-ú ingatlanokon egykori hulladéklerakó területe volt. A 055 hrsz-ú ingatlanon lévő hulladéklerakó rekultivációja a Közép-Duna-Vidéke Hulladékgazdálkodási Rendszer kertében valósult meg.

4.2.5. ZAJTERELÉS HELYZETE

Nádasdladány település egyes területein kialakuló zajterhelés a gazdasági, kereskedelmi, szolgáltató telephelyek és a közlekedés kibocsátásaiból tevődik össze. Egyedi zajkibocsátási határértéket megállapító határozat a településen két esetben került kiadásra, az egyik a Földgáz szállító Zrt. földgázszállítási tevékenységéhez (Nádasdladány gázátadó állomás), mások esetben a Lénia Start Kft. hulladékhasznosító telephelyéhez (064/1 hrsz) kapcsolódik. További meghatározó zajforrás a településen áthaladó közúti közlekedés (10. SZ. TÁBLÁZAT):

10. számú táblázat: Nádasdladány belterületét érintő utak mentén kialakuló nappali és éjszakai zajterhelés referencia távolságban – zajtól védendő területen

Vizsgált útszakasz	Nappali időszakban (dB)	Éjszakai időszakban (dB)	Zajterhelési határérték L_{TH}
	Számított zajterhelés referencia távolságban $L_{Aeq(7,5)}$		(nappal/éjszaka)
7202. sz út 5+370 és 13+699 kmsz. között	69,9	61,9	65/55
7202. sz út 13+699 és 14+699 kmsz. között	68,3	60,2	65/55
7202. sz út 14+699 és 15+557 kmsz. között	69,7	61,5	65/55
7204. sz. út 0+000 és 4+230 kmsz. között	69,9	61,8	65/55

A számított referencia egyenértékű zajterhelési értékek a vizsgált útszakaszok esetében mind nappali, mind éjszakai időpontban meghaladják a zajterhelési határértékeket. A lakóházak homlokzatai az úttengelytől viszonylag távolabb átlagosan 10–12 m-es távolságban vannak, azonban a határérték túllépés még így is fennáll, főként az éjszakai időszakban.

4.2.6. ÉLŐVILÁG ÁLLAPOTA

A település természeti adottságai

A község közigazgatási területe 104 és 202 mBf tszf-i magasságon fekszik. A külterület legmélyebb pontja (103,9 mBf) a település É-i részén, a tőzegkitermeléssel érintett sárréti területen, a Nádor-csatorna közelében található. A legmagasabb pont (202,4 mBf) pedig a külterület DNy-i szegletében, Jenő település fölé magasodó Sarok-dűlő csúcsán fekszik, ami a kistáj egyik legmagasabb pontja is egyben. A község belterülete jellemzően 107 és 140 mBf-i magasságban, közel egyenletesen és enyhén É, azaz a Sárvíz-malomcsatorna felé lejtő terepfelületen található.

A település belterületének mikroklímáját a terepfelület, a lejtés mértéke és iránya (kitettség), a vízmegjelenések formái, illetve a növényzettel való borítottság befolyásolja. Növényzet nélküli felszínen vagy sík, illetve D-i kitettségű terepen a besugárzás nagyobb, a hó hamarabb elolvad, a terület nyáron gyorsabban kiszárad. Az É–ÉNy-i uralkodó szelektől a település védetlen.

Nádasdladány területén több állandó vízfolyás és állandó vízfelületű tó van. A településen megtalálható vízfolyások (Nádor-csatorna, Sárvíz-malomcsatorna) a felszíni csapadékvizek befogadói és a Sárrét fő vízvezető csatornái, melyek lejjebb Sárvíz néven egyesülnek és Sióagárdnál torkolnak a Sióba, majd Bogyiszlónál a Dunába. Nádasdladány É-i részét több száz hektáron részben és erősen benádasodott tőzegtanyavak borítják, így a nyílt vízfelület is több tíz hektár nagyságúra tehető.

Élővilág

A vizsgált terület a Magyarország nagy részén elterülő Pannóniai Flóratartomány (*Pannonicum*) Dunántúli-középhegység flóraidékének (*Bakonyicum*) Vértes és Bakony flórajárásába (*Vesprimense*) tartozik. A flórajárásra a táblás mészkő- és dolomithegységek jellemzők, ahol a csapadékosabb klíma hatására a magasabb tengerszint feletti területeken vagy azonálisan az északi lejtőkön már alacsonyabban is viszonylag nagy kiterjedésű gyertyános-tölgyesek és bükkösök kerülnek el, ugyanakkor már erősebb a szubmediterrán hatás és számos ilyen elterjedésű flóraelem, köztük örökzöld fajok is előfordulnak.

A jellegzetesebb potenciális erdőtársulások közül említést érdemelnek a következők:

- cserszömörccs karsztbokorerdők (*Quercopubescenti-Cotinetum*)
- molyhos cseres tölgyesek (*Orno-Quercetum pubescenti-cerris pannonicum*)

▪ cseres kocsánytalan tölgyesek (*Quercetum petraeae-cerris pannonicum*)

Gyakoriak a sziklagyepek (*Caricetum humilis*, *Diplachno-Festucetum sulcatae*, *Festucetum glaucae hungaricum* stb.). Jellegzetes lágyszárú fajok a nádtippán (*Calamagrostis neglecta*), a magyar gurgolya (*Seseli leucospermum*), a borzas peremizs (*Inula hirta*), a sugaras zsoltina (*Serratula radiata*). A nagy kiterjedésű területet változatos erdőtársulások borítják. A gyertyános-tölgyesek és a cseres-tölgyesek mellett a bükkösök erőteljes részaránya az atlantikus hatásra utal, örökzöld cserjéje a babérboroszlán (*Daphnolaureola*). A szubmediterrán hatás szép példája a csákvári dolomitlajtók különleges, nálunk csak egyetlen ponton előforduló keleti gyertyán (*Carpinus orientalis*). Dolomitsziklagyepek ritka faja a szürke bogács (*Carduus glaucus*). Ritka hegyvidéki faj a részeg korpafű (*Huperziaselago*). Az orchideák közül megemlítjük a foltos ujjaskosbor (*Dactylorhiza maculata*) ritka előfordulását. Jégkori reliktumok a Vértes szűk szurdokvölgyeiben élő fajok közül a cifra kankalin (*Primula auricula*) vagy a bükkösben élő gyözedelmi hagyma (*Allium victorialis*). Másik kankalin faj is él ezen a területen, a lisztes kankalin (*Primula farinosa*), amely lápréteken fordul elő. Szurdokerdők ritka faja a kövi szeder (*Rubus saxatilis*). Ugyancsak reliktumnak tekinthető a szentgáli tisztafás erdő szép, második lombkoronaszintbe szoruló tisztafaállománya (*Taxus baccata*). Szubmediterrán elem a lónyelvű csodabogyó (*Ruscus hypoglossum*).

A művelés visszaszorulása és az élőhelyek felaprítása következtében nagy az inváziós terhelés: különösen az ezüstfa (*Elaeagnus angustifolia*) és a magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) jelenléte meghatározó. Az erdőterületeket elsősorban közép- és időskorú keménylombú erdők fedik. Az erdők átlagos évi folyónövedéke 2,5–3,5 m³/ha között változik. A mezőgazdasági területhasznosítás jelentősebb kultúrái a búza, a kukorica és a silókukorica.

Dövényi (2010) szerint Nádasdladány község területe a Sárrét kistájon helyezkedik el, mely a következő növényföldrajzi jellemzőkkel írható le: flórája és vegetációja alapján egyaránt átmeneti jelleget mutató, középhegység-peremi potenciális erdőssztyepp-terület, mélyebb fekvésű részein lápi- és mocsári vegetációval. A ma nagyrészt jelentősen degradált, ill. főleg mezőgazdasági területként hasznosított tájban, a természetközeli vegetáció elszigetelt foltokban maradt fenn. Klímazonális vegetációtípusa a tatárjuharos-lösztölgyes, ill. más hegylábi- és dombvidéki elegyes tölgyesek, melyek ma fragmentális állományok vagy az erdőgazdálkodás során átalakított, eljellegtelenedett (pl. Nádasdladány, Füle) erdők. Fajgazdag erdőssztyepp-flóra elsősorban – az évszázadok óta legfeljebb extenzíven hasznosított (legeltetés, üdébb völgytalpakon kaszálás) – löszvölgyekben maradt fenn. A löszpusztagyepek számos típusa (pusztai csenkesz – *Festuca rupicola*, pusztai és csinos árvalányhaj – *Stipa pennata*, *S. pulcherrima*), a félszáraz gyepek és a sztyeppcserjések őrzik a pannon és kontinentális sztyeppterületek fajainak zömét (szennyes ínfű – *Ajuga laxmannii*, csuklyás ibolya – *Viola ambigua*, sugaras zsoltina – *Serratula radiata*, kései pitypang – *Taraxacum serotinum*, pusztai meténg – *Vinca herbacea*, leánykökörcsin – *Pulsatilla grandis*, budai imola – *Centaurea sadleriana*, cseplesz meggy – *Prunus fruticosa*, törpemandula – *P. tenella*, gór habszegfű – *Silene bupleuroides*, változó gurgolya – *Seseli varium*, csajkavirág – *Oxytropis pilosa*, harasztos káposzta – *Brassica elongata*, erdei szellőrózsa – *Anemone sylvestris*, taréjos búzafű – *Agropyron pectiniforme*, macskahere – *Phlomis tuberosa*). A kistáj paleozoós kőzetek alkotta kiemelkedésein (főleg a Szár-hegy devon mészkő platóján) különlegesség a középhegységi szubmediterrán sziklagyep-fajok (deres csenkesz – *Festuca pallens*, ezüstaszott – *Paronychia cephalotes*, szirtőr – *Hornungia petraea*, borzas szulák – *Convolvulus cantabrica*, sziklai üröm – *Artemisia alba*), ill. a mészkedvelő-tölgyes szigetszerű megjelenése. Növényföldrajzilag jelentősek a mélyebb fekvésű – lecsapolt, elgyomosodott, tőzegbányászat áldozatául esett – részek fennmaradt láprétfoltjai (fátyolos nőszirm – *Iris spuria*, lápi nyúlfarkfű – *Sesleria uliginosa*) és fragmentális szikesei (sziki őszirózsa – *Aster tripolium* subsp. *pannonicus*, sziki útifű – *Plantago maritima*) is.

Gyakori élőhelyek: OC, P2b, L2a, RC, OB, B1a; közepesen gyakori élőhelyek: H5a, H4, E1, BA, P2a, RB; ritka élőhelyek: A3a, B5, D2, D34, I1, J1a, M2, M6, L1, G2, H3a, K1a, P45. Fajszám: 600–800; védett fajok száma: 40–60; özönfajok: bálványfa (*Ailanthus altissima*) 3, selyemkóró (*Asclepias syriaca*) 1, tájidegen őszirozsa-fajok (*Aster* spp.) 1, akác (*Robinia pseudoacacia*) 4, japánkeserűfű-fajok (*Reynoutria* spp.) 1, aranyvessző-fajok (*Solidago* spp.) 5.

Erdők állapota

Nádasdladány a Pest Vármegyei Kormányhivatal Mezőföldi Erdőtervezési Körzethez tartozik. A település külterületén nagyobb területeket foglalnak el az üzemtervezett erdőterületek az alábbi térképvázlat szerint (9. SZ. ÁBRA)

9. számú ábra: Nádasdladány üzemtervezett erdőterületei

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 37/2009. évi törvény szerint az erdőterület termelésből való kivonása csak az erdészeti hatóság engedélye alapján lehetséges.

Az erdőgazdasági tájhasznosítás a község területének D-i részén domináns, a középső és az É-i területeken alárendelt szerepű. Három tömbben, egymástól mezőgazdasági területekkel (szántókkal) jól elkülönülve található. A K-i oldali a Csilléri-erdő, a középső a Vadaskert (hajdani nevén Fácánkert), a Ny-i pedig a Kasza-völgyi erdő. Faállományukat tekintve többnyire cseres-kocsánytalan tölgyes erdők, de jelentős a telepített vagy spontán nőtt akácok és a telepített erdei fenyvesek területe is. Az erdők elsődleges rendeltetése az erdőrésztetek többségében gazdasági, kisebb részben védelmi. Közjóléti elsődleges rendeltetésű erdő a község területén nincs. A térségben gyakoriak a mozaikosan, a völgytalpakon, árkok és utak, mezsgyék mentén kialakult erdőfoltok, -sávok, főleg akácok. Az invazív fajok közül a fehér akác mellett a veszélyesen gyomosító bálványfa (*Ailanthus altissima*) erőteljes terjedése figyelhető meg, elsősorban az Öreghegyen, de a szőlőterületeken (Sörtető), erdőszéleken, sőt még a kastélyparkban is.

4.2.7. ÉPÍTETT KÖRNYEZET

A település belterületén falusias lakóterületen – a jellemzően hosszú-keskeny telkeken – az utcafronti beépítés a jellemző, alacsony beépítettséggel, általában földszintes kialakítással, néhány esetben tetőtérbeépítéssel. A gazdasági épületek a lakóházak vonalában a telkek hátsó részén vannak. Általánosságban elmondható, hogy a településen az építmények (lakóházak, szolgáltató létesítmények) arculata a településen hagyományos, funkcionak megfelelő egységes építészeti kialakítású, míg az új beépítésű lakóterületeken eltérő, de modernebb stílusjegyek dominálnak.

. *Műemléki védelem, helyi értékvédelem*

Nádasdladány műemlékvédelem alatt álló épületei, területei:

Műemléki védett építészeti értékek					
Sorszám	Cím	Hrsz	Funkció	Törzsszám	Azonosító
M-1	Szent István Tér 6.	241	Szent Ilona Római Katolikus Templom	10444	3729
M-2	Malom köz, Malomsziget	118	Vízimalom	9532	3731
M-3	Kastély út, Kastélykert 1.	242/3	volt Nádasdy-kastély	9263	3730

Műemléki környezetek					
Sorszám	Cím	Hrsz	Funkció	Törzsszám	Azonosító
MK-1	Szent István Tér 6.	241	Szent Ilona Római Katolikus Templom ex-lege műemléki környezete	10444	22265
MK-2	Malom köz, Malomsziget	118	Vízimalom ex-lege műemléki környezete	9532	22268
MK-3	Kastély út, Kastélykert 1.	242/3	volt Nádasdy-kastély ex-lege műemléki környezete	9263	22266

A 15/2017.(XII.20.) önkormányzati rendelettel elfogadott településképp védelméről szóló helyi rendelet szerinti helyi védett építészeti értékek a településen nincsenek.

Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület

Nádasdladányt az örökségvédelmi közhiteles nyilvántartás szerint az alábbi régészeti lelőhelyek érintik:

<i>Lelőhely azonosító</i>	<i>Lelőhely neve</i>	<i>Lelőhely jellege</i>	<i>Lelőhely kora</i>	<i>Helyrajzszámok</i>
22053	Arany János u. 39.	sír	késő római	270
22496	MRT 6/1. lelőhely	telepnyom (felszíni) telepnyom (felszíni)	őskor késő középkor	0107/1
22497	MRT 6/2. lelőhely	telepnyom (felszíni)	Árpád-kor	0107/1
22498	Csillér	telepnyom (felszíni) telepnyom (felszíni)	Árpád-kor késő középkor	013/2, 011, 012
22499	Csillér-pusztá	telepnyom (felszíni) telepnyom (felszíni)	őskor kora római	04, 05, 06/1
22500	Usztató-dűlő	telepnyom (felszíni) telepnyom (felszíni)	őskor késő római	04
22501	Vadas kert	telepnyom (felszíni) telepnyom (felszíni)	őskor Árpád-kor	050/5, 049, 046
22502	Várdomb	telepnyom (felszíni) telepnyom (felszíni) telepnyom (felszíni)	őskor Árpád-kor késő középkor	046
22503	Fűz-tó-dűlő	telepnyom (felszíni)	őskor	046, 040/1, 038, 1236, 1237, 1238, 1239, 1240, 1241, 1242, 1243, 1244, 1245, 1246, 1247, 1248, 1249, 1250, 1251, 1252, 1253, 1254, 1255, 1256, 1257, 1258, 1259

NÁDASDLADÁNY KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA – TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV MÓDOSÍTÁSA
KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

22504	Ilona-major	telepnyom (felszíni) telepnyom (felszíni) telepnyom (felszíni)	őskor Árpád-kor késő középkor	042, 044/7
22505	Mariska-puszta	telepnyom (felszíni) telepnyom (felszíni)	őskor római kor	080/16, 081/1, 084, 079/7, 079/8, 079/9, 079/10
22506	MRT 6/11. lelőhely	település általában	késő római	013/2, 040/1, 038, 020/2, 040/3, 041, 1126, 1127, 1128, 1129/1, 1129/2, 1130, 1131, 1132, 1133, 1134, 1135, 1136, 1137, 1138, 1139, 1140, 1141, 1142, 1143, 1144, 1145, 1146, 1147, 1148, 1149, 1150, 1151, 1152, 1153, 1154, 1155, 1156, 1157, 1160, 1161, 1162, 1163, 1164, 1165, 1166/1, 1166/4, 1167, 1168, 1169, 1170, 1171, 1172/1, 1172/2, 1172/3, 1173, 1174, 1175/1, 1175/2, 1176, 1177, 1178, 1179, 1180, 1181, 1182, 1183, 1184/1, 1184/2, 1185, 1186, 1187, 1188, 1189, 1190, 1191, 1192, 1193, 1194, 1195, 1196, 1197, 1198, 1199, 1200, 1201, 1202, 1203, 1204, 1158, 1159, 1205, 1206, 1207/1, 1207/2, 1208, 1209, 1210, 1211, 1212, 1213, 1214, 1215, 1216, 1217, 1218, 1219, 1220, 1221, 1222, 1223, 1224, 1225, 1226, 1227, 1228, 1229, 1230, 1231, 1232, 1233
22507	A Kasza-völgyi- dűlő és a falu között	telepnyom (felszíni)	őskor	066, 061, 065
22508	MRT 6/13. lelőhely	sír telepnyom (felszíni)	késő római kor őskor	042, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284/7
22510	A Csilléri- erdőtől ÉK-re	telepnyom (felszíni)	őskor	011
21774	Alsómerítő- puszta	szórványtelep	őskőkori	0113
80885	Csillér-puszta II.	épület általában	római kor	06/1

Tájföldrajz

Fogalom meghatározás: a tájföldrajz a legkomplexebb geográfiai szakterület, területi szemléletű szintézise a természetföldrajzi és a földhasználaton, a településföldrajzon keresztül a társadalmi-gazdasági adottságoknak. Összetettsége miatt nem kezdő kutatóknak való téma, valódi tájföldrajzossá évtizedek alatt alakulhat, fejlődhet valaki, ha időközben nem horgonyoz le valamely földrajzi részterületnél, pl. geomorfológiánál, biogeográfiánál, vagy demográfiánál és sikerül megőriznie érdeklődését a földrajzi tájak komplexitása iránt. A tájföldrajz különleges vonása, hogy az egyes tájtípusok meghatározásánál nem lehet eltekinteni az adott területegység látványától, vizuális habitusától (CSORBA, 2021.)

Tájföldrajzi szempontból a vizsgálatra kijelölt terület hovatartozása a következő:

Nagytáj: Duna–Tisza-medence

Nagytajrészlet: Alföld

Középtáj: Mezőföld

Kistájcsoport: Duna–Sárvíz köze

Kistáj: Sárrét

A település közigazgatási területe a 366 km² kistáj központi részén terül el.

Topográfiai helyzet és domborzattípus: A Bakony DK-i lábánál kialakult hegységelőteri süllyedék, elzárt medencesíkság. Vízrajzi okok miatt a kistájhoz kapcsolódnak a Mezőfölddel határos alacsony dombsorok is. **Éghajlati körzet:** Mérsékelt meleg – száraz, K-i részén meleg – száraz térség. **Vízrajz:** Az 5 ha-nál nagyobb nyílt vízfelszínnek, ill. vizenyős, mocsaras térszínnek kiterjedése jelentős, a kistáj 5,8%-a. Az állóvizek többsége Várpalotától D-re, ill. Székesfehérvár környékén található. **Földhasználati arányok és tendenciák:** 52% szántóföld (mérsékelt csökkenő arány), 17% gyeperő (változatlan), 13% pedig beépített felszín. Az országos arány duplája a bánya- és lerakófelszínnek részesedése: 0,45%. Az OTTrT nyilvántartása szerint mezőgazdasági térség. **Földrajzi tájtípus:** Középső részén rossz lefolyású ártér, a réti talajok különféle típusával (öntés, lápos réti, ill. réti), D-i löszös részén pedig csernozjom barna erdőtalajjal. A mezőgazdasági hasznosítás mellett jelentős a beépítettség (pl. Székesfehérvár). **Emberi hatáserősség:** A természeti adottságokat a vízrendezések számottevően módosították, polihemerőb (erősen átalakított) bolygatottsági szint jellemző. A lecsapolások és az ipari meddőanyagok új domborzati formákat is eredményeztek. Jelentősen megváltozott a talajok víz- és levegőháztartása. A természetközeli növényzet a táj 25–30%-ára szorult vissza. Az 1990 és 2018 között bekövetkezett felszínborítás-változások szerint erősödött az antropogén tájterhelés. **Beépítettség és településfejlettség:** A beépített felszínnek aránya igen magas 13% (2000: 12%), főképp a sűrű városi és ipari beépítésű felszínnek aránya emelkedett jelentősen. A közutaknak, vasutaknak és településeknek számottevő mértékű élőhely-felszabdoló hatása van, a fragmentáció súlyozott értéke 3,7 km/km², magasabb, mint az országos átlag (3,4). A gazdasági, infrastrukturális és társadalmi fejlettség komplex mutató szerint a kistáj egyetlen települése sem került az elmaradottnak ítélt kategóriába. **Tájmetriai adatok:** A területhasználatot mutató CORINE foltok átlagos nagysága 1,99 km², ami alacsonyabb, mint az ország síkvidékeire jellemző adat (2,43 km²), tehát a kistáj foltmintázata valamivel mozaikosabb, mint a legtöbb alföldi kistájé. A Shannon-diverzitás, vagyis a tájhasználat változatosságát mutató szám értéke 1,55 (az országos átlag 1,41). **Természeti veszélyek:** Közepes erősségű a belvív- és aszálykitérttség. Ez a kistáj egyike a földrengések által is fenyegetett térségnek. 1931 és 2015 között 28–32 súlyosan (PAI>6) aszályos évet regisztráltak, különösen Berhida és Jenő környéke számít klimatikusan vízhiányosnak. A jelenlegi tájhasználat érzékenysége, változásának mértéke az éghajlatváltozásra közepesnek becsülhető. **Természetvédelem:** A kistáj 6,1%-a a Sárréti TK része. A Natura 2000 különleges természetmegőrzési kategória kezelési rendelkezései a táj 12,3%-át érintik. **Értéktár:** Az értéksűrűség magas és nem csupán Székesfehérvár kultúrkinccsei révén, hanem pl. régészeti lelőhelyek, egyedi tájértékek más településen is szép számmal vannak (Ősi, Vilonya stb.). A kistáj csaknem felét javasolták bevonni a tájképvédelembe. Ennek magját

a Sárréti TK képezi, de kiterjed Ny-felé Pétfürdő határáig és magába foglalhatja a Berhida és Jenő közötti erdőfoltokat is. **A tájkarakter földrajzi összetevői:** A kistáj tágas hegységelőteri medencesík, de Vilonya ill. Jenő környékén része egy alacsony dombsági terület is. A táj vizuális arculatát az országos átlagnak megfelelő szántóföldi arány mellett jelentősen befolyásolják a nádasok, vizenyős rétek, valamint az ipartelepek épületegyüttesei, helyenként pedig a meddőhányók is. A kistáj lösztáblára felkapaszkodó D-i peremén sűrűn mozaikos vegyes mezőgazdasági parcellák és kertek vannak. A táj jól áttekinthető, nyílt jellegű. A parlagok aránya közepes, (4–6%), összességében intenzíven hasznosított, bár néhány alig működő ipartelep, kezeletlen meddőhányó miatt nem mindenhol nyújt gondozott képet. A települések az Ősi és Székesfehérvár közti terület kivételével egyenletesen helyezkednek el, látványsúlyukat a nagyméretű ipari épületegyüttesek több helyen megsokszorozzák. A sárréti identitás ismert fogalom, amelynek erős természetföldrajzi tartalma, a mocsaras, lápos tájhabitus még ma is egyértelmű. A topográfiai önmeghatározás számára jó támpontként szolgál a Tési-fennsík, ennél kevésbé markáns orientációs objektumok lehetnek D-felé a Polgárdi-rögök magaslatai.

Tájképvédelem

Fogalom meghatározás: a tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezetébe a természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult olyan területek tartoznak, amelyek a táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bírnak.

Nádasdladány Község teljes közigazgatási területének É-i része, a településközpont (minden bizonnyal a kastélypark miatt), illetve a sárréti területek a Magyarország és egyes kiemelt térségeinek területrendezési tervéről 2018. évi CXXXIX. törvényt kiegészítő 9/2019. (VI. 14.) MvM rendelet A területrendezési tervek készítésének és alkalmazásának kiegészítő szabályozásáról 3. melléklete és az erre épülő Fejér Megyei Önkormányzat Közgyűlésének 7/2020. (II.28.) önkormányzati rendelete Fejér megye területrendezési tervéről c. jogszabály szerint **tájképvédelmi övezet része**. A tájképvédelmi övezetbe a hivatkozott törvény szerint a természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult olyan területek tartoznak, amelyek a táj látványa szempontjából sajátos és megkülönböztetett fontosságú, megőrzésre érdemes esztétikai jellemzőkkel bírnak. Nádasdladány Község tájképvédelmi övezeteinek térképi ábrázolása a következő (10. SZ. ÁBRA):

10. számú ábra: Nadasdladány tájképvédelmi övezeteinek térképi ábrázolása (FORRÁS: 2018. ÉVI CXXXIX. TÖRVÉNYT KIEGÉSZÍTŐ 9/2019. (VI. 14.) MVM RENDELET, 3. MELLÉKLET)

Jelmagyarázat:

vörös poligon.....	Nadasdladány település közigazgatási területének határa
aransárga felület.....	Tájképvédelmi terület övezete
vékony fekete vonal.....	Települések közigazgatási területének határa
vastag szaggatott fekete vonal.....	Vármegyehatár
sraffozott felület.....	Települések lakott területei

4.2.7. TÁJVÉDELMI ÁLLAPOT

Természetvédelmi jelentőség

A település közigazgatási területén nem található a következő védettségű területek vagy értékek:

- országos jelentőségű természetvédelmi terület vagy érték
- helyi jelentőségű természetvédelmi terület vagy érték (a kastélypark helyi védettsége 2008. január 1-ei hatállyal megszűnt)
- ex lege védett természeti terület vagy érték (kivéve lápterület)
- ramsari terület
- bioszféra rezervátum
- natúrpark
- világörökség-várományos terület.

Natura 2000 terület

Fogalom meghatározás: az Európai Unió által létrehozott Natura 2000 egy olyan összefüggő európai ökológiai hálózat, amely a közösségi jelentőségű természetes élőhelytípusok, vadon élő állat- és növényfajok védelmén keresztül biztosítja a biológiai sokféleség megővését és hozzájárul kedvező természetvédelmi helyzetük fenntartásához, illetve helyreállításához. A Natura 2000 hálózat az Európai Unió két természetvédelmi irányelve alapján kijelölendő területeket – az 1979-ben megalkotott madárvédelmi irányelv (79/409/EGK) végrehajtásaként kijelölendő különleges madárvédelmi területeket és az 1992-ben elfogadott élőhelyvédelmi irányelv (43/92/EGK) alapján kijelölendő különleges természetmegőrzési területeket – foglalja magába. A hálózat felállításának legnagyobb előnye, hogy Magyarország természeti értékei, egy az eddiginél magasabb szintű, európai uniós jogi védelmet kapnak, ami nagymértékben támogatja a hazai természetvédelmi törekvéseket és munkákat, elősegítve páratlanul gazdag természeti értékeink hatékonyabb védelmét. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a Natura 2000 hálózat egy kiegészítő eszköz a hazai természetvédelem számára. A hálózat területei nem helyettesítik a hazai védett természeti területek rendszerét, hanem azt kiegészítik.

Nádasdladány Község közigazgatási területének (külterületének) É-i részét a Sárrét elnevezésű kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési Natura 2000 terület (kódja: HUDI20044) határozza meg illetve borítja több száz hektár területen. A Sárrét Natura 2000 terület Nádasdladány Község közigazgatási területére eső ingatlanjainak helyrajzi számai a következők: 0100/4, 0100/5c, 0100/5d, 0100/5f, 0102, 0103, 0104, 0105, 0106, 0107/1c, 0110, 0111, 0112, 0113.

Sárrét Natura 2000 terület főbb adatai:

Terület megnevezése: Sárrét SCI

Azonosító: HUDI20044

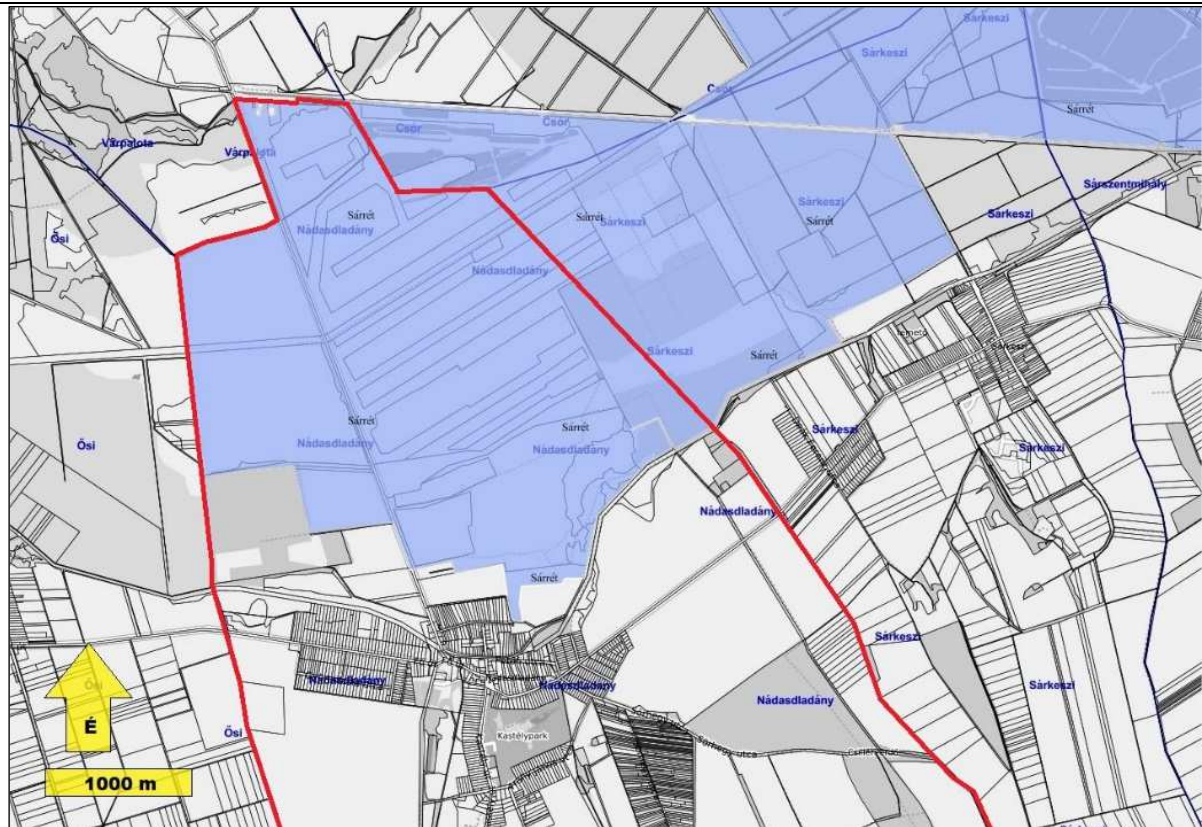
Illetékes NPI: Duna–Ipoly Nemzeti Park

Illetékes zöldhatóság: Fejér Vármegyei Kormányhivatal

Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztály

Teljes terület: 4108,59 ha

A Sárrét Natura 2000 terület és Nádasdladány Község közigazgatási területének kapcsolata (11. ÁBRA – csak az érintett É-i rész ábrázolva) a következő:

11. ábra: Nádasdladány Natura 2000 hálózathoz tartozó elemeinek térképi ábrázolása
(FORRÁS: OKIR.HU)

Jelmagyarázat

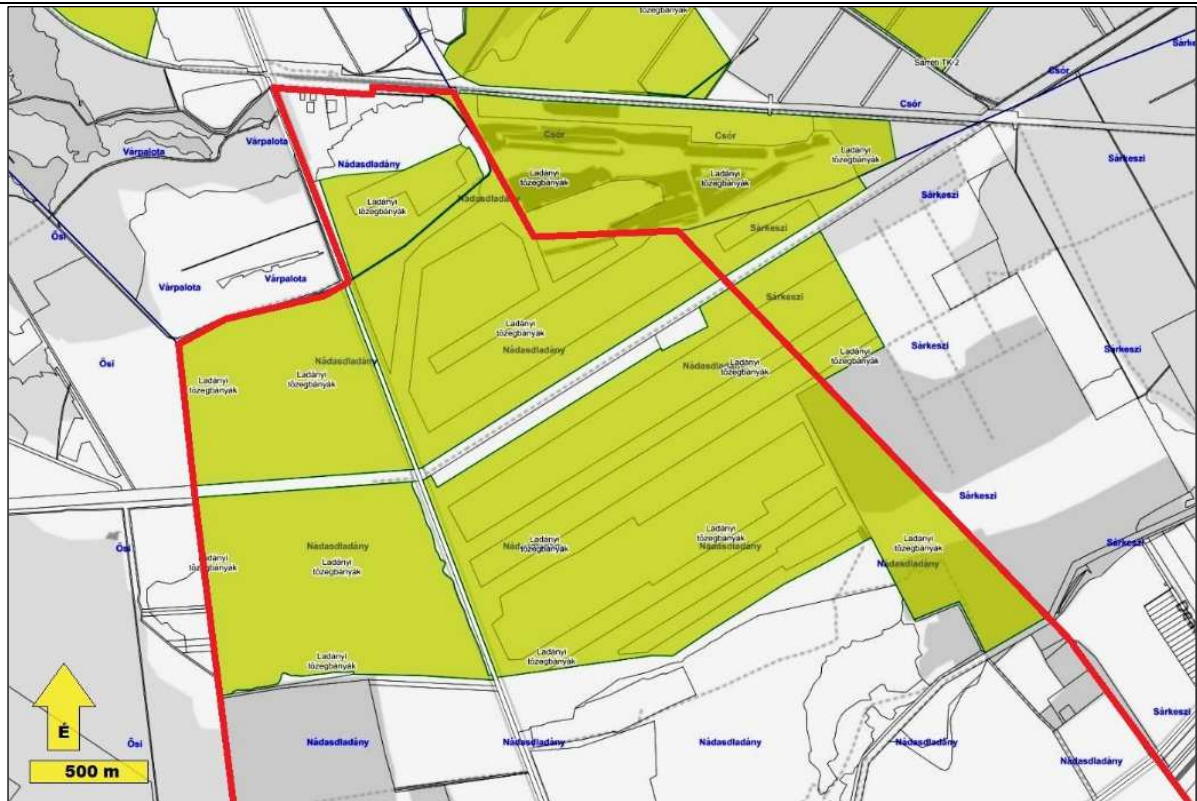
vörös vonal Nádasdladány közigazgatási határa
kék színezés Sárrét Natura 2000 terület

Ex lege védett természeti érték

Fogalommeghatározás: a 1996. évi LIII. törvény 23. §-a értelmében "Ex lege" védett természeti területnek minősül és ennél fogva védelem alatt áll hazánkban valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár. Ez alapján védett természeti területek országos jelentőségűnek minősülnek.

Az Országos Barlangnyilvántartás szerint Nádasdladány Község közigazgatási területén nem található barlang. Megbízható forráskataszter a településre nem található. Víznyelőket nem regisztráltak a település területén. Szikes tó, kunhalom, földvár Nádasdladány Község közigazgatási területén nem található.

Nádasdladány Község közigazgatási területén található, egyedi hatósági határozattal lehatárolt határvonalú ex lege védett láppal érintett ingatlanok helyrajzi számos listája a következő: 0103, 0105, 0111, 0113. Nádasdladány Község közigazgatási területén található, egyedi hatósági határozattal történő lehatárolásra váró ex lege védett láppal érintett ingatlan a következő: 0110. Az említett lápterületek (hivatalosan: Ladányi tőzgebányák) szintén a település közigazgatási területének (külterületének) É-i részén található és mindegyik egyben Natura 2000 védettségű is. A lápterületek térképvázlata a következő (12. ÁBRA – csak az érintett É-i rész ábrázolva):

12. ábra: Nadasdladány ex lege védett lápterületeinek térképi ábrázolása (FORRÁS: OKIR.HU)

Jelmagyarázat

vörös vonal Nadasdladány közigazgatási határa
sárgászöld színezés Ex lege védett lápterület

Egyedi tájértékek

A tájak karakterének fontos összetevői az egyedi tájértékek. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény (Tvt.) 6. § (3) (4) és (5) bekezdése értelmében egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző olyan természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van, de nem állnak műemléki vagy természetvédelmi oltalom alatt. A tájérték környezetével együtt védendő.

A település közigazgatási területén még nem történt meg az egyedi tájértékek kataszterezése, valamint azok országos rendszerbe történő feltöltése. Javasoljuk a település teljes közigazgatási területén az egyedi tájértékek számbavételét, kataszterezését! Egy szakmailag megfelelően összeállított egyedi tájérték kataszter segítségével a tájértékek állapota megőrizhető vagy javítható, a településen élők identitását növeli és idegenforgalmi vonzerővel is bírhat.

Országos Ökológiai Hálózattal való kapcsolat

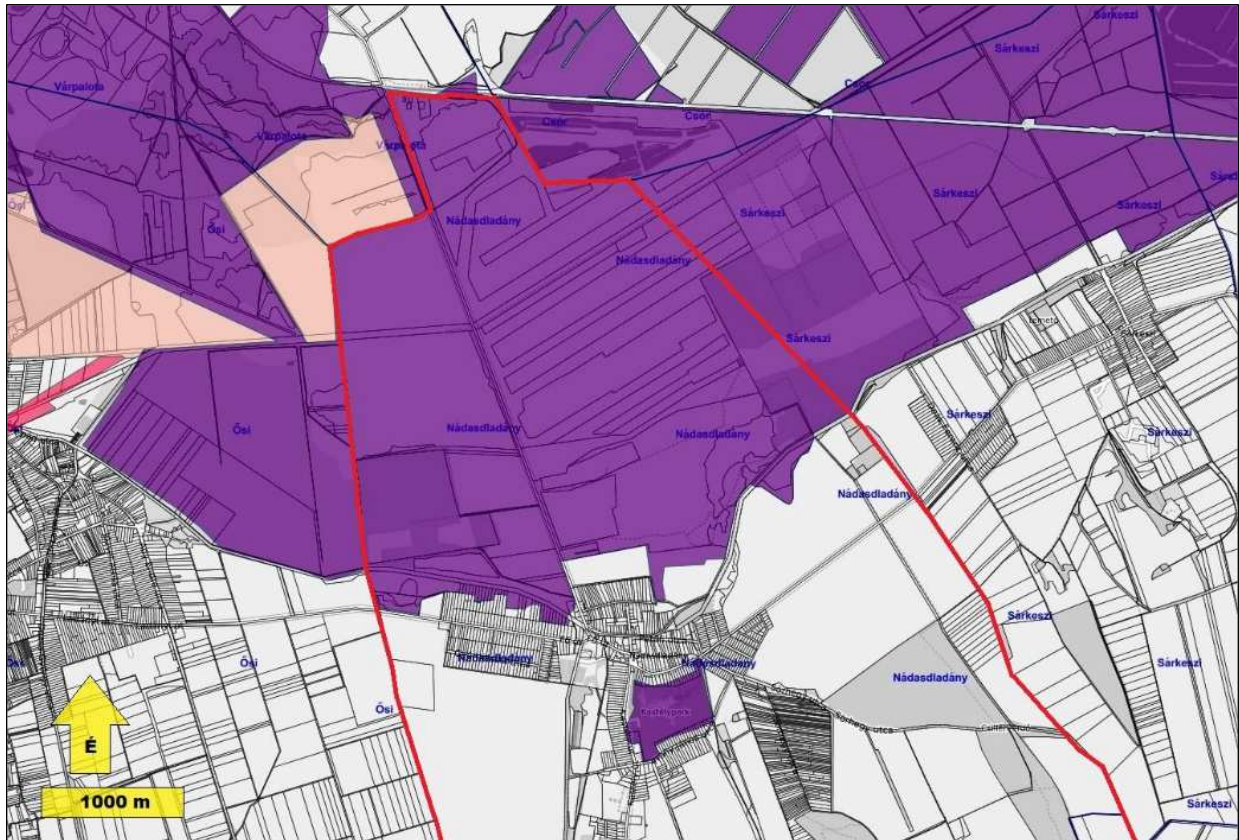
Fogalom meghatározás: az 1996. évi LIII. – a természet védelméről szóló – törvény kimondja az ökológiai hálózat létrehozásának szükségességét. Az ökológiai hálózat a természeti, természetközeli területek, valamint a védett természeti területek és védőövezetük ökológiai folyosókkal biztosított biológiai kapcsolatainak térbeli rendszere. A hálózat három elemre osztható: magterület, pufferterület és ökológiai folyosó.

Nadasdladány Község területén az Országos Ökológiai Hálózat elemei közül kizárólag annak legmagasabb egysége, a magterület található, mely a település külterületének É-i részén található

hajdani tőzeglány területét, illetve az őket kísérő természetes, természetközeli vagy féltermészetes élőhelyeket foglalja magában. Az élőhelyek többsége Natura 2000 védettségű és/vagy ex lege védett lápterületként országos jelentőségű védett természeti területnek minősül. Magterületként tartják nyilván a Nádasdy-kastély területét és annak parkját is.

Az ökológiai hálózat magterületének övezete: Magyarország és egyes kiemelt térségeinek tervéről szóló 2018. évi CXXXIX. törvényben megállapított, kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazott övezet, amelybe olyan természetes vagy természetközeli élőhelyek tartoznak, amelyek az adott területre jellemző természetes élővilág fennmaradását és életkörülményeit hosszú távon biztosítani képesek, és több védett vagy közösségi jelentőségű fajnak adnak otthont. A magterületek nem csak azokat a területeket foglalják magukba, ahol a természetközeli élőhelyek dominálnak, hanem más féltermészetes területek is beletartozhatnak, mint az összefüggő erdők és vízfelületek vagy az értékes mezőgazdasági tájegységek. Magterületnek nevezzük a hálózat foltszerű, tetszőleges kiterjedésű területeit, melyek ideális nagyság esetén a lehető legtöbb populációnak, illetve az ezekből felépülő életközösségeknek az élőhelyei és genetikai rezervátumai. A magterületek azok a természetközeli élőhelyek, melyek ökológiai értékei országos és nemzetközi viszonylatban is jelentősek.

Az Országos Ökológiai Hálózat és a település kapcsolatát a következő térképpel demonstráljuk (13. ÁBRA – csak az érintett É-i rész ábrázolva):

13. ábra: Nádasdladány Országos Ökológiai Hálózathoz tartozó elemeinek térképi ábrázolása
(FORRÁS: OKIR.HU)

Jelmagyarázat:

- vörös vonalNádasdladány közigazgatási határa
- lila felületOrszágos Ökológiai Hálózat – magterület
- halványvörösOrszágos Ökológiai Hálózat – ökológiai folyosó (szomszédos településen)
- bézs felületOrszágos Ökológiai Hálózat – pufferterület (szomszédos településen)

Az ökoháló másik két eleme (ökológiai folyosó és puffterület) a település közigazgatási területén nem található meg. Nádasdladány Község területén a Duna–Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság által felügyelt tájhasználat folyik. Az Országos Ökológiai Hálózat területeit, illetve a település védett természeti értékeit (növény- és állatfajok) szintén a Nemzeti Park Igazgatóság szakemberei felügyelik.

4.3. A TERVEZÉSI TERÜLETEN FENNÁLLÓ KÖRNYEZETI KONFLIKTUSOK, PROBLÉMÁK LEÍRÁSA ÉS MINDEZEK VÁRHATÓ ALAKULÁSA, HA A TERV NEM VALÓSULNA MEG

A település az alábbi környezeti konfliktusokkal kell számolni:

- A csapadékvíz elvezető rendszer nem teljes körű kiépítettsége miatt a település egyes részei areális lefolyások miatt elöntés veszélyeztetett.
- A domborzati viszonyok miatt a település mélyen fekvő részei elhúzódó csapadékos időszakok, esetleg hóolvadási időszakban belvíz veszélyeztetettek.
- A nagyintenzitású csapadékesemények során a talajerózió jelentős, így a csapadékvíz-elvezető rendszer gyorsan feliszapolódik.
- A tervezési terület nitrátérzékeny.
- A belterületen áthaladó utak határérték feletti zajterhelést okoznak, így lakóterületek fejlesztése esetében erre tekintettel kell lenni.
- Nádasdladány külterületének É-i része a Sárrét Natura 2000 területhez tartozik, ami egyben az Országos Ökológiai Hálózat legmagasabb szintű egységének, a magterületnek részét is képezi. A védett természeti értékek fenntartása a belterületől É-ra elhelyezkedő területen csak korlátozott intenzitású és művelésű gazdálkodást, területfenntartást enged meg. Ezen külterületi részeken sem beépítés, sem egyéb művi területfoglalás nem lehetséges.

A tervezett módosítások közül jelentős környezetterheléssel járó fejlesztés nem tervezett, a módosítások a jogszabályi módosulások miatti változást, illetve a kialakult tényleges területhasználatokat lekövetését, illetve meg nem valósult területmódosítások törlését jelenti.

4.4. A TERV MEGVALÓSULÁSÁVAL KÖZVETLENÜL VAGY KÖZVETVE KÖRNYEZETI HATÁST KIVÁLTÓ TÉNYEZŐK

A tervezett területhasználati módosítók az alábbi főbb kategóriákba sorolhatók:

- lakóterületi kijelölés megszüntetése és általános mezőgazdasági területté történő visszaminősítése (1. sz. helyszín),
- zöldterület átminősítése településközponti vegyes építési övezetté (2. sz. helyszín),
- ipari gazdasági építési övezetet átminősítése különleges mezőgazdasági üzemi építési övezetté (3. sz. helyszín),
- vízmű telkeinek átsorolása általános mezőgazdasági terület övezetből különleges közműterület építési övezetbe (4. sz. helyszín),
- gazdasági erdőterület átminősítése általános mezőgazdasági övezetté (5. és 6. sz. helyszín),
- általános mezőgazdasági terület átsorolásra védelmi erdőterület övezetbe (5. és 8. sz. helyszín),
- Mt jelű tanyás mezőgazdasági területek övezete általános mezőgazdasági terület övezetébe kerülnek (7. sz. helyszín),
- mezőgazdasági terület övezete helyett természetközeli terület övezetének kijelölése történik (7. és 9. sz. helyszín).

4.4.1. TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK KÖZVETLEN IGÉNYBEVÉTELE, VAGY KÖRNYEZETTERHELÉS

Az új tervezett területhasználati funkciók megjelenésével az alábbi környezet-igénybevételek, hatótényezők léphetnek fel tervezett területhasználatonként:

Lakóterületi kijelölés megszüntetése és általános mezőgazdasági területté történő visszaminősítése

Érintett módosítási helyszín: 1.

Várható hatótényezők: a tervezett módosítás meg nem valósult területfejlesztés miatt változás-törlebsből ered, így környezetvédelmi szempontból nem releváns. Táj- és élővilág-védelmi szempontból a tervezett módosítás előnyös, mivel az évszázadok óta meglévő jellemző szántóföldi tájhasználat és a meglévő tájszerkezet megtartására irányul. Az intenzív szántóföldi természetésének számos terhelő ökológiai hatása ismert (pl. vegyszerezés miatt a rovarvilág elszegényedése stb.), azonban így az antropogén tájelemekkel terhelt lakóterület helyett biológiailag aktív termőföld marad meg, ami akár védett fajok élőhelye is lehet (pl. védett talajlakó rágcsálók, énekesmadarak fészkelő- és ragadozómadarak táplálkozóterülete stb.).

Településközpontot érintő változások

Érintett módosítási helyszín: 2.

Várható hatótényezők: a tervezett módosítás már kialakult kialakítással rendelkező településrészeket érint.

Az első területen szennyvízátemelő, illetve szelektív hulladékgyűjtő sziget is található. Így a változtatás inkább adminisztratív jellegű.

A volt vízimalom és a zöldterület kijelölés esetében a már kialakult területhasználatra és beépítettségre tekintettel a környezeti elemek igénybevétele területén csak kisebb növekedés várható az intenzívebb területhasználat miatt.

Amennyiben új beépítés is várható az érintett területeken, abban az esetben a kommunális vízfelhasználás miatt kommunális szennyvízkielvezés is jelentkezik. A keletkező szennyvizet kötelező a közcatornába vezetni. Hulladékok esetében csekély mennyiségű növekedés várható a kommunális és háztartásihoz hasonló jellegű hulladékok terén, azonban a kialakult gyűjtési rendszer alkalmas a keletkező többlet gyűjtésére is. Zajterhelés az épületgépészeti elemekből, illetve a kapcsolódó gépjármű forgalomból származhat. Táj- és élővilág-védelmi szempontból a tervezett módosítás irreleváns, jelentős változást nem indukál, kis területen valósul meg.

Összefoglalóan ezen módosítás környezeti hatásai semlegesek, tekintettel az igen csekély mértékű terhelésnövekedésre.

Ipari gazdasági építési övezetet átminősítése különleges mezőgazdasági üzemi építési övezetté

Érintett módosítási helyszín: 3.

Várható hatótényezők: a módosítás a már kialakult területhasználatot követi. Ennélfogva a már fennálló környezetterhelések mellett újabb terhelés már nem várható. Ebből a szempontból a tervezett módosítás nem releváns, a hatások minősítése semleges, legfeljebb elviselhető.

Vízmű telkeinek átsorolása általános mezőgazdasági terület övezetből különleges közműterület építési övezetbe

Érintett módosítási helyszín: 4.

Várható hatótényezők: a módosítás a már kialakult területhasználatot követi. Ennélfogva a már fennálló környezetterhelések mellett újabb terhelés már nem várható. Ebből a szempontból a tervezett módosítás nem releváns, a hatások minősítése semleges, legfeljebb elviselhető.

Gazdasági erdőterület általános mezőgazdasági övezetté minősítése

Érintett módosítási helyszínek: 5 és 6.

Várható hatótényezők: A tervezett területhasználat intenzív mezőgazdasági művelést is jelenthet, így a helyes mezőgazdasági gyakorlat alkalmazásával törekedni kell a környezet megkímélésére. A területen állandó jellegű légszennyező tevékenység nem lesz, azonban a gépekkel történő művelési lépések során a munkagépek légszennyezőanyag kibocsátásával, illetve porképződéssel számolni kell. Helyes talajművelési móddal meg kell akadályozni a deflációt.

A tervezett területhasználattal vízfelhasználás nem várható, így szennyvíz keletkezéssel sem kell számolni. A talaj esetében a legfontosabb a helyes művelési irány alkalmazása a defláció és az erózió csökkentése érdekében. A tápanyagok körültekintő pótlásával el kell kerülni a túlzott nitrát-terhelést. Hulladékképződés a területen csak állattartás esetében várható, a keletkező trágyát az előírások szerint kell gyűjteni és kezelni.

Állandó zajforrás a területen nem várható, csak a gépi munkavégzés időszakában léphet fel, tekintettel a környezetre, illetve a védendő területek távolságára, határérték feletti terhelés nem valószínű. Ebből a szempontból a tervezett módosítás csekély jelentőségű, a hatások minősítése semleges, legfeljebb elviselhető.

Általános mezőgazdasági terület védelmi erdőterület övezetbe kerül átsorolásra

Érintett módosítási helyszínek: 5. és 8.

Várható hatótényezők: A módosítás a jelenlegi területhasználatnál alacsonyabb intenzitású lesz, így környezetvédelmi szempontból a módosítás kedvező. Környezetigénybevételre csak az erdőfenntartás időszakos művelési alatt várhatók, ezek mértéke legfeljebb semleges.

Hazánkban általános jelenség a nem vagy nem kellően hasznosított (többnyire kaszált vagy legeltetett) gyepterületek (cserjésedés utáni) beerdősülése. Ez a tendencia az üde-félnedves vízviszonyok között is megvalósul, sőt aszályos időjárási körülmények között ezeken a területeken fel is erősödhet. Így az erdőszülő gyepterületek erdőterületbe sorolása kedvezőbb, mintegy elhanyagolt művelésű gyepterületé, mivel azok üzemtervezése során mind gazdasági (még ha nem is ez az elsődleges rendeltetése), mind élőhelyvédelmi szempontból kedvező állomány szerkezetű és fafajösszetételű erdők hozhatók létre és tarthatók fenn.

Tanyás mezőgazdasági területek övezete általános mezőgazdasági terület övezetbe kerülnek

Érintett módosítási helyszín: 7.

A módosítás már kialakult és tartósan fennálló területhasználat jogi megfeleltetését szolgálja, azaz adminisztratív jellegű. Ennél fogva új hatások, terhelések nem várhatók, azaz a módosítás környezetvédelmi szempontból semleges hatású. Tájképvédelmi és tájökölógiai szempontból a változtatás semleges, a meglévőnél nagyobb terhelés nem várható, a településrészek tájszerkezete és jellege változatlanul megmarad.

Mezőgazdasági terület övezete helyett természetközeli terület övezetének kijelölése történik

Érintett módosítási helyszínek: 7. és 9.

A tervezett területhasználat kifejezetten környezet- és természetvédelmi célú területhasználatot jelent, így a módosítás kedvező. A változtatással a Sárvíz-malomcsatorna mentén (attól D-re) kialakult vizenyős, többnyire nádassal jellemezhető élőhelyfoltokon a gazdálkodás lehetősége megszűnik és védett, valamint fokozottan védett élőlényeknek (növény- és állatfajok egyaránt) adnak/adhatnak hosszú távon életlehetőséget. Ezeken a területeken a bő vízhatás miatt gazdálkodás eddig sem folyt és a természetközeli élőhelyfoltok ezért is tudtak kialakulni, azonban a módosítással kizárható a jövőben bármilyen más antropogén hatás vagy hasznosítás.

4.4.2. A MÓDOSÍTÁS KÖVETKEZTÉBEN FELLÉPŐ TÁRSADALMI, GAZDASÁGI FOLYAMATOK, AMELYEK KÖZVETETT MÓDON KÖRNYEZETI KÖVETKEZMÉNNYEL JÁRhatnak

A bemutatott módosítások legfontosabb összetevői a jogszabályváltozásból eredő megfelelés biztosítása, illetve a természetközeli, alacsonyabb intenzitású területhasználatok bevezetése. Olyan területhasználati módosítás nem tervezett, amely jelentős igénybevételekkel járna, a már kialakult terhelések mellett elhanyagolható mértékű helyi hatások léphetnek fel.

4.5. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA ESETÉN VÁRható, A KÖRNYEZETET ÉRő HATÁSOK, KÖRNYEZETI KÖVETKEZMÉNYEK ELőREJELZÉSE

A 4.4.1. fejezetben bemutatásra kerültek a tervezett módosítások következtében fellépő hatótényezők, azokat ott részletesen elemeztük. A településen húsznál több pontban, területen történik változás, de ezek csupán kis felületeket érintenek, hatásuk lokális jellegű, a táj- és településképben lényeges változást nem indukálnak. A terv megvalósítása esetén várható, a környezetet érő hatások, környezeti következmények előrejelzését, az egyes területekre jellemző ismérveket szintén a 4.4.1. fejezetben részleteztük.

A tervezett változások során a külterületi tájhasználat, az erdők, a gyepterületek és az őket kísérő természetközeli élőhelyek megmaradása továbbra is biztosítható. A településszerkezeti változtatással az erdők, facsoportok, fasorok és a védett természetközeli területek, élőhelyfoltok tájökölógiai szerepe megőrizhető. A változtatások tájvédelmi és tájökölógiai szempontból semlegesek vagy a meglévő állapot/gazdálkodás hosszú távú rögzítését biztosítják, így megvalósítható a védett növény- és állatfajok, valamint azok élőhelyeinek további védelme. A település ökológiai állapota változatlanul megmarad, romlás nem várható. A Sárrét Natura 2000 terület célkitűzéseivel a tervezett módosítások összhangban vannak, a védelmi stratégiát nem befolyásolják, sőt kedvező átsorolásokkal azt segítik.

* * *

Összefoglalóan a tervezett módosítások elsősorban a jogszabályváltozásból adódó, illetve tényleges területhasználatot tükröző változtatásokat jelentik. A legtöbb esetben alacsonyabb intenzitású területhasználat alakul ki. A várható környezeti hatások alacsonyak, a várható csekély hatások hatásterülete lokális minden esetben az érintett ingatlan területén belül, vagy azok szűkebb környezetében maradnak.

5. A TERV MEGVALÓSÍTÁSA KÖVETKEZTÉBEN VÁRhatóan FELLÉPő KÖRNYEZETRE KÁROS HATÁSOK ELKERÜLÉSÉRE, CSÖKKENTÉSÉRE VAGY ELLENTÉTELEZÉSÉRE, MONITORINGOZÁSÁRA VONATKOZó JAVASLATOK

Az előző fejezetekben bemutatottak alapján a tervezett módosítások megvalósítása nem jár jelentős környezeti hatásokkal. A tervezett módosítások kisebb volumenű adminisztratív jellegű változtatások. A legtöbb módosítás környezetvédelmi szempontból nem releváns, ténylegesen új területhasználatok esetében a várható hatások elhanyagolható mértékűek, hatásterületek csak az érintett ingatlanok közvetlen környezetében, vagy még ott sem érzékelhetők.

5.1. A VÁRHATÓ HATÁSOK CSÖKKENTÉSE ÉRDEKÉBEN JAVASOLT INTÉZKEDÉSEK

Levegőminőség-védelem

- Általános mezőgazdasági területen légszennyező források működtetése csak levegővédelmi engedélyeztetést követően lehetséges (pl., terményszárító).
- Helyes mezőgazdasági művelési móddal csökkenteni kell a deflációs hatásokat, illetve a porképződést.

Talajvédelem

- A talajerózió csökkentése érdekében a megfelelő csapadékvíz elvezetés megoldása fontos.
- Mezőgazdasági tevékenységek esetében a talaj körültekintő tápanyag utánpótlásával el kell kerülni a talaj túlzott szervesanyag terhelését, illetve a tápanyagok felszíni vizekbe mosódását.

Vizek védelme

- Új létesítmények telepítése esetén a keletkező kommunális szennyvizet kötelező a közcsatornába vezetni, zárt szennyvízgyűjtő létesítése nem javasolt, csak rendkívüli esetben engedélyezhető.
- A külterületi csapadékvíz elvezető árkok jókarba helyezésével, illetve a helyes művelési módok alkalmazásával a talajleomosódást mérsékelni kell.
- Az egykori hulladéklerakók területén csak olyan tevékenység engedélyezhető, amely az épített rekultivációs rétegrend épségét nem veszélyezteti.
- A vízfolyások, és vízlevezető árkok közeli területeken végzett tevékenységek esetében körültekintő tápanyag utánpótlásával el kell kerülni a talaj túlzott szervesanyag terhelését, illetve a tápanyagok felszíni vizekbe mosódását.

Hulladékgazdálkodás

- A tevékenységek során keletkező hulladékokat a hatályos előírások szerint kell gyűjteni, illetve további kezelésükről gondoskodni.
- A hulladékok elszállítására csak a szükséges hulladékgazdálkodási engedéllyel rendelkező vállalkozással lehet szerződést kötni.

Zaj- és rezgésvédelem

- Az egyes tevékenységeket úgy kell végezni, hogy a zajtól védendő létesítményeket határérték feletti zajterhelés ne érhesse.
- Körültekintő tervezéssel optimalizálni kell a munkagépek/szállítójárművek mozgását, azt a lehető legalacsonyabb szinten kell tartani.

Élővilágvédelem és tájvédelem

A tervezett, illetve javasolt, a településrendezési változások során várható beruházások, fejlesztések révén bekövetkező kedvezőtlen hatások enyhítését, csökkentését, mérséklését szolgáló további intézkedések a következők:

Élővilágvédelem:

- kizárólag nappali, természetes fénynél végzett munkavégzés
- csapadékmentes időben a kiporzás hatásának csökkentése miatt a szállítóutak és a munkaterületek locsolása
- építési terület minimalizálása, építés közbeni lehatárolása
- a tervezett létesítmények parkosítása során kizárólag őshonos lombhullató fafajok alkalmazása javasolt; az ingatlanhatárok mellé ültetett kétszintes (fák+cserjék)

növényállomány mellett az ingatlanok belső területein ligetes telepítés megvalósítása szükséges

- közműfejlesztés esetén minél gyorsabb árokásás, vezetékfektetés és a munkaárok visszatemetése
- az ökológiai és esztétikai szempontból értékes fasorokat javasolt megőrizni, a szakaszos, hiányos fasorokat pedig kiegészíteni szükséges
- vonalas létesítmények (utak, csatornák, mezsgyék) fásítása javasolt
- településképi és tájökölógiai szempontból (madárpusztulás) a frekventált területeken (pl. településközpont, zöldterületek stb.) a légvezetékek földkábelre történő cseréje javasolt
- az elhanyagolt, rendezetlen, nem kellően fenntartott, gyomos ingatlanok rendezése hatósági eszközökkel (felszólítás, bírságolás stb.), melyek településképi, közbiztonsági és ökológiai szempontból (gyomfertőzési góccok) egyaránt rendkívül károsok

Tájvédelem:

- a templom- és temetőkertek, intézménykertek és közcélú települési zöldterületek jó állapotban történő megőrzése, faállományának védelme
- intézménykertekben az árnyékot biztosító nagy lombtömegű fák hosszú távú megőrzése, illetve – előregedés és/vagy balesetveszély miatti kivágásuk esetén – folyamatos pótlása
- törekedni kell a meglévő növényállományból kiszűrni az allergén és agresszíven terjedő invazív fajokat (fehér akác, bálványfa tb.), új növény telepítésénél honos, nem allergizáló növényfajokat kell választani.
- javaslatunk szerint érdemes egy „Tiszta udvar – rendes ház” mozgalmat indítani (helyi egyesület vagy önkormányzat szervezésével, illetve gondnokságával), jutalmazni a rendezett ingatlanokat (intézmények és magáningatlanok szintjén egyaránt)
- ezzel összefüggően a település virágosítási, parkosítási mozgalmának elindítása, mely a településképre szintén jótékony hatást gyakorol
- díszes, attraktív településkapuk kialakítása a községen átvezető közutak bevezető szakaszán
- kerülendő a túlevelű örökzöldek domináns ültetése, mert vizuálisan és funkcionálisan is áthatolhatatlan falat képeznek idősebb korukra, inkább zavaró hatást keltenek, mint díszítik, kiemelik az adott utcarészt
- települési- és tájfásításhoz közepes vagy nagy lombkoronájú, őshonos, lombhullató fajok alkalmazása javasolt, az allergén vagy invazív fajok, illetve az örökzöldek alkalmazását kerüljük
- a külterület egyes pontjain, főleg a településszéli területeken az illegális hulladéklerakások felszámolása
- Nádásdladány közigazgatási területén több egyedi tájérték is fellelhető, de még nem készült egyedi tájérték kataszter. Javasoljuk a település teljes közigazgatási területén az egyedi tájértékek kataszterezését, számba venni, dokumentálni, megőrzésüket és/vagy felújításukat biztosítani, esetleg egy helyi kiadványban a település lakosságával, illetve az idegenforgalom résztvevőivel megismertetni! Egy szakmailag megfelelően összeállított egyedi tájérték kataszter segítségével a tájértékek állapota megőrizhető vagy javítható, a településen élők identitását növeli és idegenforgalmi vonzeróval is bírhat
- a tervezett módosítás után épülő építmények létesítésének és üzemeltetésének részletes hatásait már a kész építési engedélyezési tervek ismeretében szükséges vizsgálni. A tervezéskor nagyon fontos a tájvédelem követelményeinek való megfelelés, a térség szín- és formavilágához történő igazodás; az építmények funkciói csak a tervezett funkciókat, célokat szolgálhatják. Az építmények tervezése során a tájvédelem követelményeinek való megfelelés érdekében a Duna–Ipoly Nemzeti Parkkal és a természetvédelmi hatósággal történő folyamatos egyeztetés, konzultáció.

5.2. MONITORING JAVASLATOK

A tervben a kijelölt fejlesztések, területhasználati módosítások elhanyagolható, illetve csekély környezeti hatásokkal járnak/járhatnak. A várható hatások kiterjedése leginkább az érintett ingatlanok területén belül maradnak, vagy csak csekély mértékben lépik túl az ingatlanhatárokat. A bekövetkező hatások megfigyelése érdekében az alábbi javaslatokat tesszük:

- A tervben foglaltak környezeti hatások rendszeres felülvizsgálata javasolt legalább 5 évente.
- A terv következő felülvizsgálatának elvégzése során javasolt kitérni a korábban jóváhagyott tervben foglalt hatására, az azóta bekövetkezett változásokra.

6. KÖZÉRTHETŐ ÖSSZEFOGLALÓ

A tervezett módosítások a jogszabályi feltételek miatti szükséges változtatásokat, illetve a tényleges területhasználati módokat követik, az új területhasználatok a legtöbb esetben alacsonyabb intenzitású területhasználatot jelentenek.

A módosítások következtében fellépő környezetterhelések alacsony szintűek, lokális hatásúak, így elhanyagolható, vagy legfeljebb csekély mértékűek. Az elvégzett környezetértékelés alapján a tervezett módosítások jelentős környezeti hatásokkal nem járnak, körültekintő tervezéssel, üzemeltetéssel a környezet hatások tovább mérsékelhetők. A települési terv időszakos felülvizsgálata alatt ezen módosítás hatásait is vizsgálni, felülvizsgálni szükséges.

Balatonfüred–Székesfehérvár, 2023. április